

3276

101

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO ZA ROK 1926

Z UWAGAMI O LATACH 1921—26
ORAZ
OBRAZAMI Z PRACY KÓŁ i OKRĘGÓW

LUBLIN 1927

WYDAWNICTWO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

453

CZYTAJCIE
„S I E W”

ORGAN ZWIĄZKU MŁODZIEŻY
----- WIEJSKIEJ. -----

ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI
MLECZARSKICH i JAJCZARSKICH

ODDZIAŁ w LUBLINIE
NAMIESTNIKOWSKA № 13.

POLECA: masło mleczarniane codziennie, świeże sery, jaja, miód oraz wszelkie przybory mleczarskie.

BIBLIOTEKA

Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego

~~2138~~ ~~V 4791~~
~~1999~~

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO ZA ROK 1926

Z UWAGAMI O LATACH 1921—26

ORAZ

OBRAZAMI Z PRACY KÓŁ i OKRĘGÓW

LUBLIN 1927

WYDAWNICTWO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Nr. Litw. 735.

BIBLIOTEKA
Prez. W.R.N.,
w Lublinie

Prezydjum Związku Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego.

D 805/67/1

Wzrost. 9461/1926

P R Z E D M O W A.

Po sześciu latach pracy Lubelski Wojewódzki Związek Młodzieży Wiejskiej wydaje pierwsze drukowane sprawozdanie ze swej działalności.

• Przy przystąpieniu do opracowania tego sprawozdania trzeba było się zdecydować, — czy dać obraz pracy za czas od powstania Związku t. j. od 1921 roku do chwili obecnej, czy też sprawozdaniu nadać tylko charakter przeglądu prac za r. 1926. Wybraliśmy drogę pośrednią.

Lata od 1921 do 1926 potraktowaliśmy w sposób b. ogólny, nie chodziło nam tyle o ścisłe dane sprawozdawcze ile o charakterystykę ruchu młodzieży wiejskiej na naszym terenie, rok zaś 1926 przedstawiamy możliwie w najściślejszych cyfrach. Dla dopełnienia całokształtu prac naszych i żywszego ich zilustrowania załączamy przy niniejszem sprawozdaniu obrazy z pracy Kół i Okręgów. Przez podział materiału sprawozdawczego za r. 1926 według poszczególnych Okręgów, chcieliśmy silniej uwypuklić warunki pracy i jej wyniki na terenie, przez zestawienia i uogólnienia chcieliśmy dać obraz możliwie pełny, z całego Województwa. Zadaniem zaś naszym było zapoznać odpowiednie czynniki państwowe, samorządowe i całe społeczeństwo z charakterem naszej organizacji, oraz wskazać drogi, któremi Związek dąży do realizacji swych zadań, a członkom Związku przedstawić całość pracy na terenie Województwa dla łatwiejszego zorientowania się w dotychczasowych brakach, wyzyskania inicjatywy, rodzącej się w pewnych Kołach i łatwiejszego ustalenia programu pracy na przyszłość.

Lublin w maju 1927 r.

*Związek Młodzieży Wiejskiej
Wojew. Lubelskiego.*

BIBLIOTEKA
Prez. W.R.N.
w Lublinie

C Z Ę Ś Ć I.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRAC ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO PRZED R. 1926.

W czasie zawieruchy wojennej, przewalającej się po ziemiach polskich, wśród huku dział i zgliszcz niszczonego dobytku, rodzi się w sercach polskich przekonanie że tryumf sprawy polskiej jest blizki, i że zakuta w kajdany, rozdarta na trzy kawały Polska, wyjdzie z ognia wojny Wolna i Niepodległa, do nowego samodzielnego bytu powołana.

Na frontach wojennych wre czynna walka żołnierzy polskich o tą lepszą przyszłość Narodu, a równocześnie budzi się świadomość, że przyszła Polska potrzebować będzie obywateli, którzyby godnie odpowiedzieli zadaniu, jakie na nich chwila dziejowa nakłada, obywateli przygotowanych do utrwalenia tak krwawo uzyskanej niepodległości i do budowy od podstaw państwowości polskiej.

Ta świadomość przejawiać się poczyna również i wśród najliczniejszej w Polsce, a najmniej może do tych wielkich, czekających ją zadań przygotowanej, ludności wiejskiej.

Planowa polityka zaborców, a szczególnie Rosji doprowadziła do tego, że przeważająca większość ludu wiejskiego była pogrążona w ciemnocie; szkoły na wsi były rzadkością, a i te, które były — dbały raczej o wychowanie dla państwa zaborczego dobrych poddanych, usypiając w nich świadomość odrębności narodowej, aniżeli o rzetelną pracę kulturalno-oświatową.

To też młode pokolenie wsi, które składało na polach bitew ofiarę z krwi dla przyszłości rodzącej się Polski, zrozumiało, że czeka je w tej przyszłości praca codzienna, praca

wytrwała, praca do której w gotowości stanąć winno, a do której niestety bardzo mało przygotowane było.

I oto rodzi się myśl o konieczności we wspólnej zorganizowanej pracy wyrównania w miarę możliwości tych braków, jakie w umysłach i duszach młodzieży wiejskiej powstały skutkiem długoletniej niewoli, rodzi się myśl o potrzebie stworzenia organizacji, któraby młodzież wiejską wychowała na dobrych i świadomych obywateli Niepodległej Polski. Myśl ta szybko znajduje swoje urzeczywistnienie i poczynają samorzutnie, niekiedy bez wiedzy o tem, że gdzieś w innym zakątku Rzeczypospolitej, dzieje się to samo, powstawać organizacje młodzieży wiejskiej. Nazwy tych organizacji są początkowo różne, a więc: Koło, Związek, Kółko i t. p., jednakże cel przyświeca im jednaki, to też wkrótce poczynają nieliczne jeszcze, rozrzucone po całym terenie b. zaboru rosyjskiego organizacje młodzieży wiejskiej, wzajemnie dowiadywać się o swoim istnieniu, wyczuwają konieczność zespolenia swych wysiłków we wspólnym łożysku i wówczas to powstaje centralna organizacja t. zw. Centralny Związek Młodzieży Wiejskiej, grupujący w sobie poszczególne Koła Młodzieży Wiejskiej i nadający całości pracę pewną systematyczność, uzgodniający inicjatywę wychodzącą z różnych stron, tworząc w ten sposób wytyczne dla wszystkich poszczególnych organizacji, jako całości.

Teren Województwa Lubelskiego był jednym z pierwszych terenów, na których została zapoczątkowana powyższa praca młodzieży wiejskiej.

Jak i wszędzie na ziemiach b. zaboru rosyjskiego, Koła Młodzieży Wiejskiej, powstające na terenie Województwa Lubelskiego, tworzyły się i tworzą się dotąd, jako samodzielne sekcje przy Kółkach Rolniczych. Tego rodzaju stosunek organizacyjny jest zrozumiałą, jeżeli się weźmie pod uwagę, że członkowie Kół Młodzieży Wiejskiej są synami i córkami rolników i że w przyszłości w przeważającej liczbie również do warsztatów rolniczych staną — przeto organizację swoją ideowo-wychowawczą stworzyli obok organizacji zawodowej, do której w dalszej lub bliższej przyszłości należeć będą w pierwszym rzędzie, a to w myśl zasady, iż po to, aby być dobrym

obywatelem swego narodu, swego państwa, trzeba przedewszystkiem być dobrym i światłym pracownikiem w swoim zawodzie.

Pozatem jeszcze i inny wzgląd skłonił Koła Młodzieży Wiejskiej do szukania oparcia jako w macierzystej swej organizacji w Kółkach Rolniczych, a mianowicie wzgląd na wymogi prawa publicznego, nakazującego rejestrację wszelkiego rodzaju stowarzyszeń u władz administracyjnych. Rzecz prosta, że Koła Młodzieży Wiejskiej, skupiające młodzież od lat 16-u począwszy, nie mogłyby uzyskać zarejestrowania samodzielnego jako odrębna organizacja, natomiast powstawały stale jako sekcja przy prawnie istniejących Kółkach Rolniczych.

Stosunek wzajemny Kótek Rolniczych i Kół Młodzieży Wiejskiej poza formalną zależnością polega na utrzymywaniu między temi organizacjami stałego kontaktu przez wysyłanie delegatów do władz organizacyjnych oraz udzielanie sobie życzliwej pomocy wszędzie tam, gdzie tego zajdzie potrzeba. Pozatem jednak Koła Młodzieży Wiejskiej są w działalności swej wewnętrznej, w ustalaniu programu swych prac i w ich wykonywaniu zupełnie samodzielne.

Ta samodzielność jest jedną z podstawowych zasad naszej organizacji, uważamy bowiem, że dla wychowania się na dobrych, świadomych swych zadań obywateli młodzież winna już w swej organizacji ideowo-wychowawczej uczyć się myśleć samodzielnie, pojmując, że ta organizacja przez młodzież samą powołana do życia taką będzie, jakimi będą jej członkowie i, że ci właśnie członkowie — a nie kto inny — ponoszą cały ciężar odpowiedzialności za działalność organizacji.

Młodzież wiejska, która z czasem w wieku dojrzałym powołana będzie siłą rzeczy do zajęcia całego szeregu stanowisk czy to zawodowych, czy społecznych, czy wreszcie samorządowych lub politycznych, musi w przygotowywaniu się do tej pracy, nauczyć się wyrabiania sobie samodzielnego sądu o rzeczach nad którymi w danej chwili pracuje, jeśli nie chce zejść do roli tłumu, którym według swej woli będą kierować lepsi lub gorsi przywódcy. Na zebraniach organizacji, na Zjazdach i t. p. uczą się członkowie Kół Młodzieży Wiejskiej wypowiadać swe myśli, uczą się ujawniać swe przekonania, decydo-

Zjazd Młodzieży Wiejskiej w Lubartowie 1.VI 1925 roku.

wać w tych, czy innych sprawach i brać na siebie odpowiedzialność za ich wykonanie.

Nie jest to szkoła dla dorosłych, gdzie nauczyciel wykłada, a uczniowie słuchają i jeden tylko mają obowiązek dobrze zrozumieć i nauczyć się tego, co stanowi przedmiot wykładu—ale jest to organizacja wychowawcza w całym tego słowa znaczeniu, organizacja o tyle tylko czynna i żywotna, o ile czynni są jej członkowie.

Rola t. zw. instruktorów Kół Młodzieży Wiejskiej polega tylko na tem, żeby w pracy Koła dopomóc przez dostarczanie fachowych wskazówek z tego, czy innego działu, który Koło prowadzić pragnie, pozostawiając zawsze inicjatywę w wyborze kierunku pracy i jej organizację samym członkom Koła. Zresztą instruktorów tych jest znikoma ilość i dotąd niedościgniętym jeszcze ideałem jest, aby każde Koło choć raz do roku mogło być odwiedzone przez instruktora.

Jeśli chodzi o wewnętrzną organizację — to zarówno jak Kółka Rolnicze — Koła Młodzieży Wiejskiej położone na terenie jednego powiatu łączą się w Okręgowy Związek Młodzieży Wiejskiej, którego celem jest systematyzowanie prac na swoim terenie oraz przeprowadzanie zadań, które dla poszczególnych Kół byłyby ponad siły, a które we wspólnym wysiłku dadzą się uskutecznić znacznie łatwiej i z pożytkiem dla całej organizacji. Pozatem okręgowy Związek reprezentuje Koła wobec władz, wyjednywa u nich odpowiednią pomoc dla działalności Kół, utrzymuje kontakt z pokrewnymi organizacjami społecznymi, a nadewszystko sprzyja wzajemnemu poznawaniu się młodzieży danego powiatu, wymianie myśli, koleżeńskich uwag i rad nad pracami dokonanymi lub dokonać się mającymi.

I znowu w tym wypadku niema żadnego nakazu z góry, niema przymusu tworzenia Okręgowych Związków — tworzą się one tam, gdzie jest większa ilość Kół i gdzie potrzeba istnienia tego rodzaju wspólnej organizacji powiatowej jest dostatecznie silna.

Na terenie Województwa Lubelskiego pierwsze Okręgowe Związki Młodzieży Wiejskiej powstają w Garwolinie, Krasnymstawie i Łukowie.

Rok 1920 stanowi w rozwoju Kół Młodzieży Wiejskiej pewną przerwę, jakby osłabienie pracy, a w wielu wypadkach nawet zupełny zanik organizacji. Jest to zupełnie zrozumiałe, jeśli się zważy, że najazd bolszewicki zmusił do zwrócenia uwagi przede wszystkim na czynną walkę z wrogiem zagrażającym znowu tak niedawno odzyskanej niepodległości, że wszyscy prawie koledzy z Kół Młodzieży Wiejskiej znaleźli się w mundurach żołnierskich na polach bitew. Praca ideowa — wychowacza niemal zupełnie zamarła, ale gdy tylko nieprzyjaciel został odparty, gdy kraj cały powoli przystępować począł do normalnego codziennego życia, tem silniej wznowiły znowu swoją działalność Koła Młodzieży Wiejskiej.

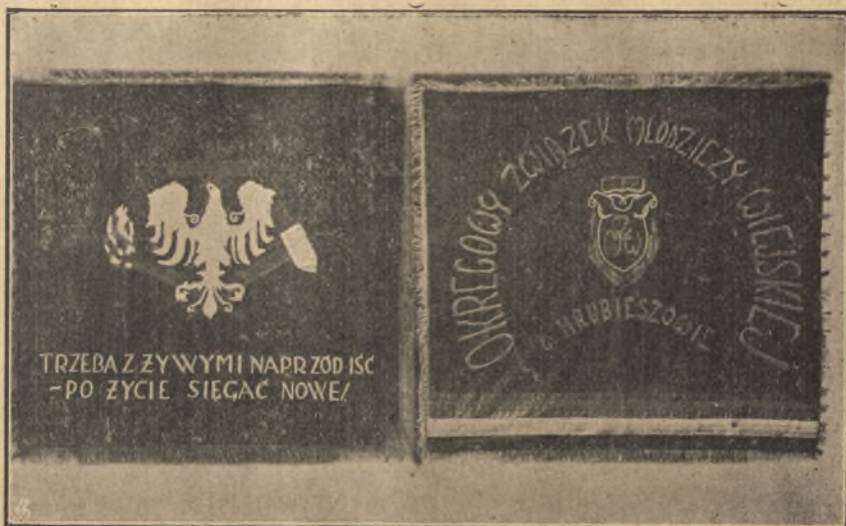
Już w pierwszej połowie 1921 roku niemal wszystkie Koła, poprzednio istniejące, były znowu czynne, a obok nich z dnia na dzień powstawały coraz to nowe organizacje młodzieży wiejskiej, gotowe stanąć na niwie pracy społecznej. Coraz to większa ilość Kół powstająca na terenie Województwa Lubelskiego zrodziła wśród nich myśl o konieczności uzupełnienia dotychczasowych form organizacyjnych przez stworzenie t. zw. „podcentrali” jak to wówczas nazywano, a mianowicie Związku Wojewódzkiego, któryby spełniał do pewnego stopnia rolę Związku Okręgowego dla tych powiatów, które takiego Związku nie posiadają, a pozatem czuwał nad działalnością istniejących Okręgowych Związków i był niejako czynnikiem zastępującym Centralny Związek w pewnym zakresie prac na terenie Województwa dokonywanych.

I oto na Zjeździe Kół Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego, odbytym w czerwcu 1921 roku w Lublinie, zostaje zdecydowana organizacja Wojewódzkiego Związku — instytucji dotąd nowej i w życiu organizacyjnym młodzieży wiejskiej jeszcze nie znanej. Życie jednak późniejsze i dalszy niezmiernie szybki wzrost liczebny Kół Młodzieży Wiejskiej wykazały konieczność istnienia tego nowego szczebla organizacyjnego i wkrótce też powstają analogiczne Wojewódzkie Związki w Wilnie, na Wołyniu i t. p. Ostatnio, kiedy na Zjeździe Walnym Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej w roku 1926, była rozważana kwestja bezpośredniej rejestracji u władz państwowych organizacji młodzieży wiejskiej, wybrano właśnie

Związki Wojewódzkie, jako te ogniwa, które wobec władz mają występować jako samodzielne organizacje a w ich łonie dopiero w charakterze niejako oddziałów czynne będą poszczególne Koła, czy Okręgi.

Działalność Związku Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego w pierwszym okresie jego istnienia zamykała się w dość szczupłych ramach—były to jednak te fundamenty, od

Sztandar Okręgowego Związku Młodzieży Wiejskiej w Hrubieszowie.

których trzeba było zacząć, aby potem można było śmiało oprzeć na nich wspaniały gmach wszechstronnej pracy kulturalno-oświatowej.

Zagadnieniem, nad którym najobszerniej zastanawiano się i obradowano na pierwszym posiedzeniu Zarządu Wojewódzkiego Związku—była kwestja walki z analfabetyzmem, panującym na wsi. Dzisiaj po sześciu latach istnienia Wojewódzkiego Związku—to zagadnienie, aczkolwiek w dalszym ciągu występuje w programie pracy Kół, straciło jednak to pierwszorzędne, podstawowe znaczenie, jakie miało ongiś.

Dotychczasowe wysiłki, prowadzone w tym kierunku sprawy, że obecnie wśród członków Kół Młodzieży Wiejskiej analfabetyzm jest niemal rzadkością, a t. zw. nauka czytania i pisanie prowadzona jeszcze i dzisiaj przez niektóre Koła jest przeznaczona raczej dla ludzi stojących poza organizacją.

Nie będziemy tutaj szczegółowo analizowali i uwypuklali wszystkich etapów przez jakie przechodziła praca Kół Młodzieży Wiejskiej na terenie Województwa Lubelskiego. Zamiarem naszym jest jedynie scharakteryzować punkt wyjścia, początek tej pracy zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym.

Od niespełna 100 Kół rozsianych na terenie Województwa Lubelskiego w połowie 1921 r., częstokroć bardzo luźno, albo i wcale nie związanych między sobą, od trzech zaledwie niezbyt jeszcze sprawnie działających Okręgowych Związków, doszliśmy obecnie do licznej, spójnej, mocnymi węzłami związanej organizacji, która już może marzyć o tem, że istotnie przeorze grunt na wsi polskiej i rzuciwszy weń zdrowy siew, obfitego doczeka się plonu dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej.

* * *

Po sześciu latach istnienia i pracy Związku Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego należy uczynić zestawienie tego stosunku, z jakim spotkałiśmy się zarówno wśród tych, którzy z tytułu swego urzędu reprezentują Państwo Polskie, jak również wśród przedstawicieli samorządów, organizacji społecznych, a wreszcie samego społeczeństwa, wśród którego pracowaliśmy.

Jeśli chodzi o władze państwowe, to te z niewielkimi wyjątkami zajmowały w stosunku do Kół Młodzieży Wiejskiej stanowisko życzliwe — szczególnie da się to powiedzieć o władzach centralnych i władzach II instancji. Na terenie poszczególnych starostw lub inspektoratów szkolnych tu i owdzie wynikły czasami nieporozumienia, oparte bądź to na niedostatecznej znajomości charakteru naszej organizacji, bądź też wynikające na skutek wpływów „działaczy” miejscowych, którym praca Kół Młodzieży Wiejskiej wydawała się niebezpieczną, jako nie podporządkowująca się wpływom organizacji politycznych.

Tutaj nie od rzeczy będzie stwierdzić, że Koła Młodzieży Wiejskiej jako organizacja ideowo-wychowawcza aczkolwiek z konieczności uzyskania pełni świadomości narodowej interesują się w pewnym stopniu zdarzeniami natury politycznej, obserwując je i badając ich przyczyny i skutki, aczkolwiek w pierwszym rzędzie, jako organizacja nawskroś wiejska, w pracach swoich poruszają zagadnienia terenu wiejskiego dotyczące, zagadnienia ludowe, aczkolwiek pracę swoją prowadzą zgodnie ze swą ideologią szczerze demokratyczną — to jednak nie zajmują się zupełnie kwestjami natury partyjno-politycznej, nie odgrywają, ani nie mają zamiaru odgrywać czynnej roli w dziedzinie bieżącej polityki. Dlatego też partje polityczne muszą sobie raz na zawsze uświadomić, że Związek Młodzieży Wiejskiej nie stanowi i stanowić nie może instytucji, z którejby ta czy inna partja mogła sobie dowoli czerpać młode siły do podtrzymania i rozszerzenia swej działalności.

Nie przesądzamy kwestji, czy po wyjściu z organizacji Kół Młodzieży Wiejskiej, byli członkowie tych Kół zdeklarują się w przyszłości ze swymi sympatjami do tej czy innej partji politycznej, nie wzbraniamy również posiadać takich sympatji nawet jeszcze w okresie należenia do Koła Młodzieży Wiejskiej, ale z całą stanowczością podkreślamy, że w zakres działalności Kół, jako organizacji ideowo-wychowawczej i sprawy natury partyjno-politycznej wchodzić nie mogą i nie wchodzi, a wszelkie próby idące w tym kierunku, najczęściej wszczynane przez ludzi stojących poza organizacją spotykają się z bezwarunkowym odporem ze strony organizacji jako całości.

Wracając jeszcze do stosunku władz państwowych do Związku Młodzieży Wiejskiej należy stwierdzić, że od drugiej połowy 1926 r. stosunek ten jeszcze bardziej uległ polepszeniu i ze stosunku neutralnej życzliwości stał się stosunkiem życzliwej współpracy niemal. Mamy tu na myśli szczególnie Kuratorium Szkolne w Lublinie, ze specjalnym podkreśleniem Referatu Oświaty Pozaszkolnej, który utrzymuje obecnie stały kontakt z Kołami Młodzieży Wiejskiej w ich pracy oświatowej, niejednokrotnie przychodząc z pomocą w wykonaniu tych czy innych zamierzeń Kół i Wojewódzkiego Związku na tem polu.

Samorządy powiatowe, naogół biorąc, odnoszą się do pracy Kół Młodzieży Wiejskiej dość przychylnie. Cały szereg powiatów od dłuższego już czasu korzysta z mniejszych lub większych zasiłków, uzyskiwanych na cele kulturalno-oświatowe Kół Młodzieży Wiejskiej danego powiatu. Chociaż fundusze te są częstokroć bardzo skromne i na podstawie ich wysokości możnaby było sądzić, iż sejmiki powiatowe nie doceniają pracy Kół Młodzieży Wiejskiej i ich znaczenia w dziedzinie podniesienia poziomu kulturalno-oświatowego wsi, to jednak należy to raczej tłumaczyć niedostateczną znajomością członków sejmików naszej organizacji, a co zatem idzie i do pewnego stopnia zrozumiałą obawą przed „marnowaniem” grosza publicznego bez dostatecznej rękojmi za rezultaty, jakie z tego tytułu wypłynąć mogą.

Na początku naszej działalności z takimi zastrzeżeniami, z pewnego rodzaju niedowierzaniem ze strony sejmików spotykaliśmy się niemal powszechnie.

I dopiero wytrwała praca Kół, dające się odczuwać niewątpliwe rezultaty tej pracy, robią wyłom w stosunku Sejmików do naszej organizacji, to też te powiaty, które pod względem liczebności Kół przodują, zdołały uzyskać nawet fundusze wystarczające na utrzymanie instruktora. Jak widać ze szczegółowej części niniejszego sprawozdania — powiatów takich jest jeszcze nie wiele, ale mamy nadzieję, że stopniowo uzyskamy dla naszych prac powszechne uznanie ze strony Sejmików i że ten przychylny stosunek samorządów wyrazi się w stałej i dostatecznej dla wszechstronnej działalności Kół pomocy.

Tutaj zaznaczyć należy, że niektóre Sejmiki rozwiązują narazie sprawą pomocy instruktorskiej dla Kół Młodzieży Wiejskiej w ten sposób, iż swoim referentom oświatowym polecają utrzymywanie kontaktu z Kołami i udzielanie im pomocy, gdy tego zajdzie potrzeba.

Jest to rozwiązanie połowiczne tylko, które z naszej strony jest traktowane jako tymczasowe, albowiem w takim stanie rzeczy pomoc referenta oświatowa jest przedewszystkiem w dużym stopniu zależna od osoby tegoż referenta, mniej lub więcej z pracami Kół obeznanego i od jego włas-

nego pojmowania zakresu swej pracy, podczas gdy stały instruktor Kół Młodzieży Wiejskiej, specjalnie poświęcony tej pracy i uzgadniający ją z całokształtem działalności Związku, oczywiście oddać może i oddaje niepomierne większe usługi Kołom.

Mówiąc o wyczekującym niejako, do pewnego stopnia nieufnym stanowisku Sejmików dla początków działalności Kół Młodzieży Wiejskiej, podkreślić należy, że jest to wynikiem takiegoż stanowiska starszego społeczeństwa wiejskiego, rodziców członków Kół.

Składanie wieńca podczas uroczystości „Dożynek” w Hrubieszowie.

Wszelka nowa myśl, wszelka inicjatywa młodzieży wiejskiej spotyka się zazwyczaj wśród społeczeństwa wiejskiego z dużym stopniem nieufności, a niekiedy wprost z protestem. To też nieraz członkowie Kół musieli przejść bardzo dużo przykrości, przełamać wiele trudności wśród najbliższego otoczenia, a nawet czasem znieść w milczeniu drwiny pogardliwe uwagi, aby dokonać tej czy innej pracy — czy to wyjechać na kursy oświatowe, czy do szkoły rolniczej, czy zbudować we wsi Dom Ludowy lub nawet obsadzić drogę drzewami owocowymi.

Jednakże i te uprzedzenia powoli zanikają i można powiedzieć, że już dzisiaj Koła Młodzieży Wiejskiej zdobyły sobie na wsi prawo obywatelstwa.

Pozostaje jeszcze do omówienia kwestja wzajemnego stosunku organizacji Młodzieży Wiejskiej do innych organizacji społecznych wsi polskiej. O stosunku do Kółek Rolniczych mówiliśmy wyżej.

Pozatem stosunek życzliwy współpracy łączy nas ze Związkiem Strzeleckim i ze Strażami Pożarnymi, a to choćby z tego tytułu, że najczęściej członkowie Kół Młodzieży Wiejskiej należą równocześnie do jednej lub do obu organizacyj wyżej wymienionych, a niejednokrotnie są ich organizatorami, co szczególnie często się spotyka jeśli chodzi o Straże Pożarne.

Koła Młodzieży Wiejskiej siłą rzeczy i z racji swej ideologii stają się inicjatorami tej czy innej organizacji społecznej w danej chwili i miejscu koniecznej powołują tą organizację do życia, a potem, gdy już ona stanie na silnych podstawach i normalną pójdzie drogą — pozostaje ten życzliwy koleżeński stosunek o jakim mówiliśmy. W ten sam sposób zresztą poza organizacjami czysto społecznymi, z inicjatywy Kół powstają również organizacje społeczno-gospodarcze, jak spółdzielnie mleczarskie, jajczarskie, rolniczo-handlowe i t. p. Wszystko to zmierza do przebudowy wsi polskiej, a zatem jest naturalnym wynikiem ideologii Związku Młodzieży Wiejskiej.

W tej różnolitej, niezwykle owocnej w rezultaty, a równocześnie trudnej praktycznie dla mało przygotowanych członków Kół Młodzieży Wiejskiej pracy, stale odczuwaliśmy wydatną pomoc ze strony nauczycielstwa szkół powszechnych.

Pomoc ta była niemal powszechna i na Zjazdach Wojewódzkiego Związku młodzież wiejska niejednokrotnie wyrażała swoje głębokie i szczerze podziękowanie, i uznanie dla tych nauczycieli, którzy w zrozumieniu swej roli, jaka im do spełnienia na wsi polskiej przypada, z całym zapałem oddają się pracy Kół Młodzieży Wiejskiej, częstokroć wchodząc do nich w charakterze czynnych członków, tem cenniejszych dla organizacji, że bogatszych w wiedzę i doświadczenie życiowe.

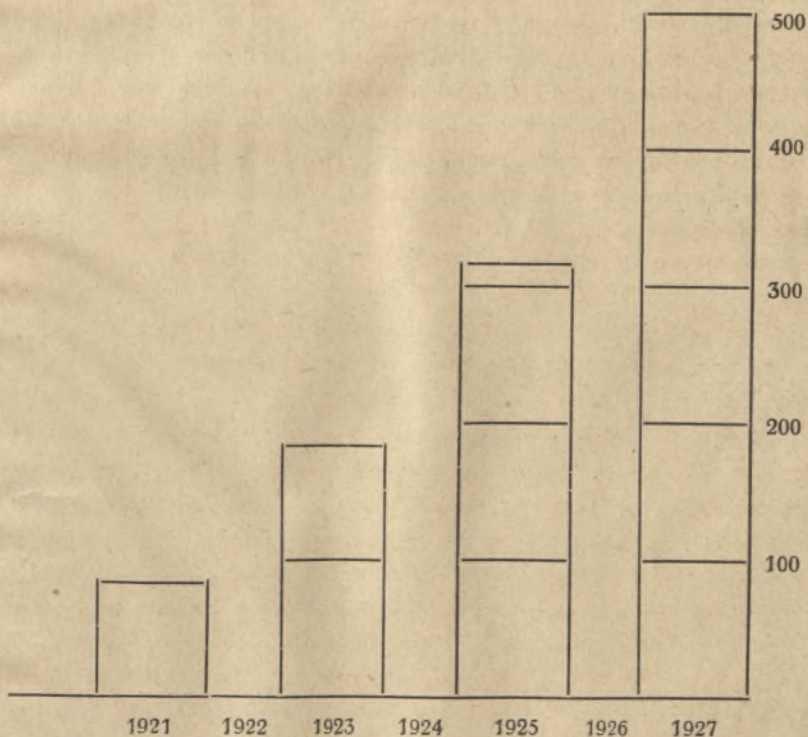
W ostatnich latach Związek Młodzieży Wiejskiej nawiązał kontakt ze Związkiem Polsk. Nauczycielstwa Szkół Po-wszechnych, a to celem zementowania zgodnych wysiłków obu tych organizacji i utrwalenia wspólnej pracy, obejmującej teren wsi polskiej.

* * *

Pierwszy Zarząd Związku Młodzieży Wiejskiej Wó-jewództwa Lubelskiego rozpoczynając w r. 1921 pracę składał się z 11 osób, prezydjum Zarządu stanowili Lucjan Miketta—prze-wodniczący, Stanisław Maj — zastępca przewodniczącego, Cze-sław Janiszowski—sekretarz i Edmund Kłopotowski—skarbnik.

Pierwsze zebranie Zarządu odbyło się 2 sierpnia 1921 r. przy obecności delegata Wojew. Związku Kółek Rolniczych p. inż. T. Madlera.

Rozwój liczebny Kół Młodzieży Wiejskiej na terenie Wó-jewództwa Lubelskiego od czasu zorganizowania Wó-jewódzkiego Związku.

C Z Ę Ś Ć II.

SPRAWOZDANIE ZA ROK 1926.

ROZDZIAŁ I.

U w a g i o g ó l n e.

Rok 1926 był dla Związku Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego dalszym etapem w pracy kulturalno - oświatowej i wychowawczo - obywatelskiej wśród młodzieży wiejskiej. Ogólnie biorąc, jak wykazuje ciąg dalszy niniejszego sprawozdania, rezultaty pracy są lepsze niż roku ubiegłego i to nie tylko pod względem ilości Kół i Okręgów, ale także pod względem tego, co w poszczególnych działach pracy wykonano. Było to rezultatem stałego baczenia ze strony Władz Wojewódzkich i Okręgowych (powiatowych) Związku na sprężyste działanie ogniw organizacyjnych dobór zarządów, podstawy finansowe i t. d. Jeśli niektóre te poczynania w r. 1926 nie wydały należytego rezultatu, to w roku 1927 owoce tych poczynañ stają się coraz widoczniejsze.

Strona finansowa Związku Wojewódzkiego w roku sprawozdawczym przedstawiała się cokolwiek lepiej niż w r. 1925, gdyż poza pensją pracownika wyjednano skromne, ale stałe zasiłki na rozjazdy i prace konkretne. Ta pewniejsza podstawa finansowa pozwoliła na więcej planowe układanie pracy. Jeśli chodzi o Związki Okręgowe, to były one częściowo subsydjowane przez Sejmiki (5 Okręgowych Związków) częściowo zaś (7 Okr. Zw.) opierały się wyłącznie na siłach własnych, t. j. składkach członkowskich.

Z Okręgów subsydjowanych Krasnystaw, Puławy i w drugiej połowie roku sprawozdawczego Lubartów mogły utrzymać stałych instruktorów.

Ten nierównomierny układ warunków jest częściowo i powodem nierównych rezultatów pracy, szczególnie jeśli chodzi o poczynania Zarządów Okręgowych, które nieraz przystępując do pracy bez żadnych środków pieniężnych, złożone do tego z ludzi obarczonych obowiązkami zawodowymi, mało mogły wykonać ze swych zamierzeń. Z tego względu Związek Wojewódzki musiał spełniać zadania Związków Okręgowych wchodząc w bezpośredni kontakt organizacyjny z Kołami.

To zastępowanie Związków Okręgowych było w powiatach zorganizowanych zdarzeniem wyjątkowym, zaś w powiatach nieposiadających Związków Okręgowych zasadą.

Jak więc można zauważyć praca Wojewódzkiego Związku szła w następujących kierunkach:

- 1) wykonywanie tych prac, które przekraczają możność Okręgowych Związków,
- 2) Koordynacja działalności Okręgów,
- 3) Kontrola nad pracą Okręgów,
- 4) pomoc w pracy Okręgom i
- 5) spełnianie zadań Związków Okręgowych w powiatach niezorganizowanych.

Wychodząc z założenia, iż organizacja młodzieży tam tylko może spełniać swe zadania gdzie znajdzie należyte zrozumienie i docenienie, Związek Kół Młodzieży nie organizował, starał się tylko drogą propagandy przygotowywać grunt podatny do ich powstawania. Mimo to liczba Kół na terenie w przeciągu roku powiększyła się tak znakomicie.

Nie dążąc zbyt do rozszerzenia organizacji dążył jednak Związek do jej scementowania, kładąc nacisk na łączenie Kół w organizacje sąsiedzkie, organizacje te wybitnie przyczyniają się do wzmożenia pracy w Kołach.

Nacisk położony na Związki sąsiedzkie znalazł swój wyraz w ich powstawaniu oraz zrozumienie ich roli wśród młodzieży zorganizowanej.

Jeśli chodzi o stosunek władz i społeczeństwa do Związku to stwierdzić należy, iż władze rządowe i samorządowe usto-

sunkowały się do Związku przychylnie, społeczeństwo zaś różnie. Społeczeństwo miejskie nie wykazywało większego zainteresowania, społeczeństwo zaś wiejskie odnosiło się naogół życzliwie lub obojętnie. Wypadki wrogiego odnoszenia się do idei związkowej stale maleją. Część jednak duchowieństwa rzymsko-katolickiego dalej występowała wrogo przeciw Kołom. Na terenie województwa możnaby podkreślić pewną ilość smutnych faktów tego rodzaju.

W porównaniu z latami ubiegłymi daje się zauważyć o wiele więcej ścisła współpraca z organizacjami społecznymi jak Związek Strzelecki, Związek Pol. Naucz. Szkół Powsz. i inne. Kontakt ze Zw. Pol. Naucz. Szkół Powsz., mający pierwszorzędne znaczenie organizacyjne na niektórych terenach przekształcił się wprost w delegowanie do Zarządów Powiatowych przedstawicieli Oddz. Pow. Związku.

Uwagi nasze nie dałyby pełnego choć ogólnego obrazu gdybyśmy jeszcze nie wspomnieli o stosunku władz wojskowych, a w szczególności władz przysposobienia wojskowego. Rok 1926 był dla przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego okresem ważnym, okresem wprowadzającym cały szereg zmian i ulepszeń i jeśli chodzi o Związek Młodzieży Wiejskiej zaznaczył się nawiązaniem bliższej łączności i usystematyzowaniem choć częściowem planów pracy wspólnie z odnośnymi władzami wojskowemi.

Na terenie Województwa Lubelskiego, gdzie graniczą ze sobą 3 Okręgi Korpuśne (O. K.) powstawała trudność ujednostajnienia zasad współpracy, jednak ta współpraca istnieje prawie we wszystkich Okręgach.

Specjalnie o Związku Kółek Rolniczych mówić nie będziemy, gdyż współpraca z tą organizacją wpływa wprost z naszej ideologii a nawet i metody pracy, pomijając już nasz stosunek do Związku Kółek Rolniczych jako do naszej macierzystej organizacji.

Na terenie Województwa Lubelskiego stosunek wzajemny Związku Młodzieży Wiejskiej i Kółek Rolniczych był zadawalający, pewne niedociągnięcia, wynikające czy z nieporozumienia czy zawiści osobistych starano się jaknajprędzej likwidować.

R O Z D Z I A Ł 11.

Prace Centrali Wojewódzkiej.

Przed przystąpieniem do scharakteryzowania prac Władz Wojewódzkich Związku należy zaznaczyć, iż w r. 1926 nie mógł odbyć się w Lublinie Doroczny Zjazd Sprawozdawczy.

Stało się to ze względu na konieczność odwołania terminu Zjazdu w maju z powodu wypadków majowych r. 1926, zwołanie zaś Zjazdu w miesiącu czerwcu ma tą stronę ujemną, iż wpływa b. osłabiająco na obesłanie Zjazdu Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej, który odbywał się stale w tym miesiącu. Biorąc to pod uwagę oraz opierając się jeszcze na tem, iż Zjazd Wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej z roku 1925 odbył się w jesieni, Zarząd postanowił w r. 1926 Zjazdu nie zwoływać.

A. Zarząd.

W okresie sprawozdawczym na czele Związku stał Zarząd, wybrany na Zjeździe Walnym delegatów Kół Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego w dniu 6 września 1925 roku, w składzie następującym :

Lucjan Miketta — prezes
Antoni Rybczyński — I viceprezes
Józef Steliga — II viceprezes
Kazimierz Grochowski — sekretarz
Edward Kwiatkowski — skarbnik

oraz członkowie: B. Kłębukowski, B. Krajewski, T. Kazimierowicz, K. Maj, J. Nosek i F. Wysocki.

Do Zarządu należało nadawanie ogólnego kierunku pracy prezydium i biura Wojewódzkiego Związku oraz kontrola nad tą pracą. Ku temu służyły Zebrania Zarządu. Zebrań tych w r. 1926 było 3. Na zebraniach tych poza wysłuchaniem sprawo-

zdań z odnośnych okresów pracy; przedyskutowaniu tych tych sprawozdań poruszano i załatwiano następujące sprawy:

- 1) Budżet Wojew. Związku na r. 1926.
- 2) Uchwała co do przyjmowania instruktorów okręgowych.
- 3) Regulamin podokręgu (związku sąsiedzkiego).
- 4) Stosunek Związku Młodzieży Wiejskiej do „Orki” pisma Stow. Niezal. Młodz. Ludowej.
- 5) Plan pracy Wojew. Związku.
- 6) Preliminarz budżetowy na r. 1927.
- 7) Sprawy bieżące.

Plan pracy, opracowany jako projekt przez biuro Wojewódzkiego Związku był ułożony w-g działów pracy i przewidywał w dziale organizacyjnym przede wszystkim organizację nowych związków okręgowych i związków sąsiedzkich, kontakt z władzami, nauczycielstwem, prasą i t. d., w dziale oświatowym urządzaniu kursów dla kierowników Kół, Kursów lotnych, udogodnienia przy zakładaniu bibliotek i t. p., w dziale kulturalnym kurs teatralny, wypożyczalnię sztuk teatralnych i t. d. w dziale rolnym rewizję dotychczasowych metod pracy; w dziale sportowym zorganizowaniu Komisji W. F., wysyłanie kandydatów i organizację kursów w f. i p. w. i t. d.

B. Prezydjum.

Prezydjum Wojewódzkiego Związku w okresie sprawozdawczym odbyło 6 zebrań poświęconych przygotowaniu materiału na zebrania Zarządu, bezpośredniej kontroli nad działalnością biura oraz sprawom personalnym.

Z uchwał prezydjum należy wspomnieć uchwałę o konieczności zaangażowania drugiego pracownika, przyjętą następnie przez Zarząd oraz szereg uchwał w sprawach objętych następnie uchwałami Zarządu jak regulamin dla podokręgów, preliminarz budżetowy i t. d.

Niewielka ilość zebrań prezydjum tłumaczy się tem, iż członkowie prezydjum mieszkają poza Lublinem i często z powodu trudnego dojazdu na zebrania przybywać nie mogli.

C. Rada Wojew. Związku.

Jest to organ wytworzony na terenie Wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej dla utrzymania bezpośredniego kontaktu między Okręgami a Związkiem Wojewódzkim i składa

się z przedstawicieli Okr. Związków oraz członków Zarządu Wojew. Związku. W okresie sprawozdawczym zebrań Rady odbyło się 2.

Na zebraniach tych przedstawiciele Okręgów charakteryzowali warunki pracy oraz składali sprawozdania ze swych terenów, oraz były rozpatrywane sprawy związane z działalnością Związku na terenie województwa. Na jednym z zebrań przyjęto wniosek wprowadzający sprawozdanie kwartalne Kół dla Okręgowych Związków. Zebrania Rady były obesłane należycie. Poza temi zebraniem było jeszcze zwołane trzecie zebranie Rady lecz ze względu na niedostateczne obesłanie przez Okręgi nie doszło do skutku.

D. Komisje specjalne.

W okresie sprawozdawczym Związek Wojewódzki przystąpił do organizacji Komisji specjalnych jako organów doradczych Zarządu Wojewódzkiego. Doprowadzono do skutku organizację Komisji Wychowawia Fizycznego do której weszli: K. Grochowski jako przewodniczący, St. Sikorski jako sekretarz,, Mjr. H. Zins, por. Z. Nowosielska i por. E. Nowosielski jako członkowie. Komisja odbyła jedno zebranie, na którym poza stroną organizacyjną ustalono wytyczne co do planu pracy na najbliższy okres.

Pozatem rozpoczęto przygotowania do organizacji Komisji Rolnej, która jednak została powołana do życia w roku 1927 pod przewodnictwem kol. Stanisława Zadrąga.

E. Biuro wychowawcze Wojew. Związku.

Praca wykonawcza oraz programowa pod kontrolą Prezydum należała do biura Wojewódzkiego Związku. Pracę tę przez cały rok prowadził kol. Józef Mazurkiewicz kierownik Wojewódzkiego Związku.

Szczupłość personelu wykonawczego, redukująca się do jednego pracownika stała na przeszkodzie przy planowaniu i wykonywaniu poszczególnych prac. Szczególnie wobec stałego zwiększania się liczby otrzymywanej i wysyłanej korespondencji, oraz interesantów, zgłaszających się do biura, dużo czasu trzeba było poświęcić na bieżącą pracę biurową. Mimo to jednak w dorobek pracy za r. 1926 jest większy niż roku ubiegłego.

Przy omówieniu tego dorobku będziemy materiałem sprawozdawczy przedstawiali według następujących działów: ogólnorganizacyjny, oświatowy, kulturalny, rolniczy i wychowania fizycznego.

1. W dziale organizacyjnym prowadzono pracę mającą na celu usprawnienie całej organizacji, przeprowadzanie kontroli nad działalnością niższych organów organizacyjnych oraz stopniowo rozszerzanie terenu działalności Wojewódzkiego Związku.

W okresie sprawozdawczym, jeśli chodzi o rozszerzenie organizacji, to Związek Wojewódzki jak i lat ubiegłych Kół nie organizował, zwracał natomiast baczną uwagę na ułożenie dogodnych warunków pracy dla Kół już istniejących.

W tym też celu zostały powołane do życia dwa nowe Okręgowe Związki w pow. Włodawskim i Radzyńskim. Zjazdy organizacyjne tych Związków Okręgowych były przygotowane przez biuro Wojewódzkiego Związku przy współudziale miejscowego nauczycielstwa. Zjazd pow. Włodawskiego zgromadził kilkaset młodzieży, Zjazd pow. Radzyńskiego około 100 osób.

Z pracami nad organizacją Związków Okręgowych ściśle łączono propagandę za zakładaniem Związków Sąsiedzkich. Związki Sąsiedzkie mają ważne znaczenie szczególnie w Okręgach z Kołami rozrzuconymi większymi skupieniami (5—8 Kół) po krańcach powiatu i do tego nieposiadających dobrych środków komunikacyjnych i instruktorów. Regulamin opracowany przez Biuro i uchwalony przez Zarząd Wojewódzki dla Związków Sąsiedzkich był pierwszą formą statutową tych Związków. Związków Sąsiedzkich na terenie województwa powstało kilka.

W ściślejszym związku ze sprawą powyższą stoi utrzymywanie łączności organizacyjnej z organizacjami i instytucjami współdziałającymi ze Związkiem Młodzieży Wiejskiej oraz z władzami państwowymi.

W okresie sprawozdawczym Biuro Związku starało się zwrócić uwagę władz na znaczenie i charakter prac Związku przez konferencje i pisma.

Dobre rezultaty akcja ta wydała w Kuratorjum Szkolnym, Urzędzie Wojewódzkim, w kilku Starostwach i Inspektoratach Szkolnych. Przejawem tego jest przede wszystkim życzliwy stosunek wspomnianych władz do Związku, który zresztą zmie-

nił się w wielu wypadkach w wydatne poparcie prac Związku ze strony finansowej przez wstawienie do preliminarzy budżetowych w poszczególnych powiatach sum na Związek Młodzieży Wiejskiej nawet w tym wypadku, gdy budżet na r. 1926 takiej sumy nie przewidywał. Mamy tu na myśli przedewszystkiem powiaty: Janowski i Lubelski.

Żywy kontakt z organizacjami społecznymi polegał na współpracy ze Związkiem Kółek Rolniczych, Związkiem Pol. Naucz. Szkół Powszechnych, Związkiem Strzeleckim i częścią młodzieży akademickiej Uniwersytetu Lubelskiego, współpracującej ze Związkiem Młodzieży Wiejskiej.

Jako przejawy tej współpracy występował udział w Zjazdach i zebraniach tych organizacyj i to tak w Lublinie jak i w oddziałach powiatowych oraz współdziałanie przy przeprowadzeniu niektórych prac.

Z prac o charakterze organizacyjnym dużo czasu pochłonęło zbieranie sprawozdań była poprowadzona planowo t. j. wypełnione blankiety wpływały do Okręgów skąd je wysyłano do Związku Wojewódzkiego, a potem dopiero do Centrali. Poszczególne ogniwa organizacyjne robiły w miarę swych możliwości wyciągi, które potem służyły do sprawozdań rocznych z pracy Kół danego terenu. Ilość sprawozdań otrzymywanych z r. 1926 procentowo wypadła lepiej niż roku poprzedniego.

W r. 1926 zaprowadzono w biurze Wojewódzkiego Związku ewidencję Kół Młodzieży Wiejskiej z terenu województwa, która pozwala orjentować się o stanie organizacyjnym i pracy Kół.

Zaprowadzenie ewidencji Kół pozwoliło przeprowadzać rejestrację Kół nowych przez Związek Wojewódzki, a nie wprost przez Centralę.

Doceniając znaczenie propagandy prasowej Związek Wojewódzki starał się o dokładne informowanie prasy o swych pracach projektowanych czy wykonanych. „Komunikaty” Wojewódzkiego Związku były co miesiąc rozsyłane do wszystkich pism na terenie województwa, zaś konkretne opisy i wzmianki w miarę potrzeby (przeciętnie co 2 tygodnie) do tychże pism oraz pism stołecznych, docierających na wieś.

Specjalnie w celach propagandowych został w dn. 18 lipca 1919 roku sprawozdawczego wydany numer „Ziemi Lubelskiej”,

poświęcony Wojewódzkiemu Związkowi i pracy Kół. Numer ten bogato ilustrowany został bezpłatnie rozesłany do wszystkich Kół na terenie województwa.

Baczenie też zwracano uwagę na obsadzenie stanowisk instruktorów powiatowych, których skromną liczbę powiększył instruktorjat lubartowski uruchomiony w listopadzie roku sprawozdawczego.

Niemalą rolę w pracy Związku odgrywały wyjazdy instrukcyjne. Wyjazdów z ramienia Związków młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego dokonano w 1926 r. 60, z tego kierownik Wojewódzkiego Związku 44. Wyjazdy te zajęły około 90 dni.

Wyjazdów do Okręgów na zebrania i Zjazdy było 27, reszta to wyjazdy do Kół, na Kursy, Zjazdy nauczycielskie i konferencje z przedstawicielami władz.

Pozatem do działu organizacyjnego należy zaliczyć jeszcze :

1) Wydawanie stałego miesięcznego „Komunikatu” informacyjno-propagandowego w nakładzie 600 egzemplarzy, który jest rozsyłany wszystkim Kołom na terenie województwa. „Komunikat” zawiera wskazówki i przypomnienia związane z pracą Kół. Jesienią w jednym z „Komunikatów” odpowiednio rozszerzonym umieszczono dokładnie i jasno opracowany plan pracy na okres zimowy.

2) Okólniki miesięczne do Okręgowych Związków o podobnym co „Komunikat” charakterze.

3) Załatwianie korespondencji Kół i Okręgów, wpływającej do biura Wojew. Związku. Korespondencja w Związku Młodz. Wiejskiej odgrywa b. ważną rolę gdyż często jest jedynym sposobem udzielenia wskazówek instrukcyjnych. Ogółem w r. 1926 załatwiano 787 pism. Liczba listów wysłanych poza drukami wynosi 1993.

4) Załatwienie spraw przedkładanych przez zgłaszających się interesantów. Liczba interesantów w biurze Związku stale wzrasta. Często załatwianie sprawy nie ogranicza się tylko do udzielenia informacji na miejscu ale wymaga pośrednictwa w poszczególnych urzędach i instytucjach.

5) Udział w zebraniach, na które Związek był zapraszany.

6) Wydawnictwa doraźne jak 2.500 legitymacyj członkowskich oraz opracowanie i wydaniu drukiem blankietów sprawozdawczych, kwartalnych Kół Młodz. Wiejskiej stosownie do uchwały Rady Wojew. Związku.

Wydawnictwa te były obliczone w ten sposób, by Związkowi przyniosły pewien dochód.

7) Kolportaż druków i afiszów Związku Kółek Rolniczych i instytucyj kult.-ośw.

II. W dziale pracy oświatowej Wojewódzki Związek starał się przedewszystkiem o umożliwienie pracy oświatowej Kołom przez odpowiednią pomoc i udogodnienia. Pomoc ta polegała na organizacji Kursów, wyjazdach prelegentów oraz udzielaniu wskazówek.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano Kurs instrukcyjny dla pracowników w Kołach Młodzieży w Podolu gm. Bełżyce. Kurs ten trwał 3 dni i wzięli w nim udział więcej wyrobieni członkowie i Zarządy 9 Kół z gm. Bełżyckiej ogólnej liczbie 40 osób. Kurs był organizowany przy współudziale Okręgowego Zw. Młodzieży Wiejskiej na powiat Lubelski i obejmował 17 godzin wykładowych.

Poza tym Kursem Związek nie urządzał innych Kursów instrukcyjnych we własnym zakresie ze względu na to, iż w grudniu 1925 r. odbył się w Lublinie Kurs dla kierowników Kół, a roku sprawozdawczego urządzono specjalny Kurs teatralny o czem niżej. Zwracano jednak uwagę na organizację Kursów instrukcyjno - organizacyjnych na terenie, a przez opracowanie dokładnego programu oraz wysyłanie prelegentów szedł Związek Wojewódzki z pomocą Okręgom.

Przy współudziale Wojewódzkiego Związku zostały zorganizowane w r. 1926 na terenie dwa Kursy instrukcyjne: 1) w Kurowie pow. Puławskiego i 2) w Kamionce pow. Lubartowskiego. Kursy te obejmowały swym programem wszystkie zagadnienia związane z pracą Kół Młodzieży Wiejskiej t. j. życie organizacyjne w Związku i Kole, pracę oświatową, kulturalną, rolniczą i sportową. Poza tem Związek Wojewódzki wysyłał prelegentów na następujące Kursy:

- 1) w Starej Wsi (pow. Krasnystaw) — Kurs propag.-ośw.
- 2) w Krasnymstawie — Kurs dla kierowników Kół Mł. Wiej.

3) w Biłgoraju—Kurs dla b. uczenie Szkoły Rolniczej.

4) w Krasieninie—Kurs dla b. uczenie Szkoły Rolniczej.

Na kursach dla b. uczenie Szkół Rolniczych były przez delegatów Wojewódzkiego Związku omawiane zwykle w kilku pogadankach sprawy, związane z organizacją i prowadzeniem Kół Młodzieży Wiejskiej.

Jako ważny punkt w pracy oświatowej Związku Wojewódzkiego należy wymienić propagandę Szkół Rolniczych i wyjazdów do nich w „Komunikacie”, okólnikach, na zebraniach i Zjazdach.

Doceniając znaczenie wyjazdów i propagandy Wiejskiego Uniwersytetu Ludowego w Szycach Związek Wojewódzki utworzył stypendjum dla kandydata z terenu Lubelszczyzny. Stypendjum składało się z drobnych ofiar poszczególnych Kół i członków Związku Młodzieży Wiejskiej. Stypendystę Wojew. Związku był Antoni Lewtak z pow. Lubartowskiego.

Akcja ta jest planowana na stałe i w ten sposób, by Związek Wojewódzki mógł rokrocznie wysyłać swych stypendystów. Poza zbiórką we własnym zakresie Związek wystąpił do Wydziałów Powiatowych z wezwaniem do wstawienia sum odpowiednich na stypendja dla kandydatów z danego powiatu. Kilka sejmików w budżecie na r. 1925 stypendja Szyckie przewidziało, niektóre z nich zwróciły się do Związku Wojewódzkiego z prośbą o przedstawienie kandydatów. Wobec tego Kurs w r. 1927 będzie obesłany przez Lubelszczyznę o wiele liczniej.

Poza temi pracami Związek Wojewódzki w r. 1926 zorganizował biblioteczkę Związku o charakterze instrukcyjno - metodycznym. Biblioteczka ta pod względem liczebności książek przedstawia się dość skromnie (40 tomików), służy jako materiał dla zaznajomienia się z pracą kulturalno - wychowawczą na wsi dla osób zainteresowanych. Duże znaczenie w pracy oświatowej Związku odgrywały „Komunikaty” miesięczne, w których stale umieszczano wskazówki co do podziału pracy oświatowej.

Na zakończenie stwierdzić należy, że Związek stale prowadził propagandę czytelnictwa, a przede wszystkim organ Związku Młodzieży Wiejskiej „Siew”. Robiono to drogą rozsyłania plakatów, propagandy słownej na Kursach i Zjazdach oraz organizacji pokazów egzemplarzy okazowych. W ten mniej więcej sposób prowadzono i propagandę szkół rolniczych.

W ostatnich tygodniach r. 1926 rozpoczęto przygotowania do organizacji Komisji Oświatowej Wojewódzkiego Związku, któraby systematyzowała zakres i metody pracy.

III. W dziale kulturalnym. Najważniejszym poczynaniem Związku było zorganizowanie w Lublinie dwutygodniowego Kursu dla kierowników sekcji teatralnych Kół Młodzieży Wiejskiej.

Kurs objął stronę ideową i wychowawczą teatru, repertuar i technikę teatralną. Poza wykładami odbywały się ćwiczenia praktyczne i próby. W Kursie wzięło 24 słuchaczy z poszczególnych powiatów.

Strona fachowa Kursu była powierzona Związkowi Teatrów Ludowych, stroną organizacyjną zajmował się Związek Wojewódzki bezpośrednio. Przy organizacji Kursu trzeba było pokonać cały szereg trudności ze względu na szczupłe środki finansowe z jednej strony i konieczność zapewnienia uczestnikom Kursu bezpłatnych mieszkań i t. p. z drugiej.

Kurs teatralny Z. M. W. w Lublinie.

Drugim ważnym poczynaniem Związku było zorganizowanie ostateczne wypożyczalni sztuk teatralnych. Dzięki otrzymanym na ten cel skromnym zasiłkom można było wypożyczalnię skompletować do ogólnej cyfry 110 tomów.

Sztuki zakupywane były zawsze według wskazówek Zw. Teatrów Ludowych.

Fakt że prawie wszystkie książeczki stale są rozpozyczone świadczy o potrzebie podobnej wypożyczalni. Wszystkie sztuki teatralne zostały oprawione przez Koło Młodzieży w Puhaczowie pow. Lubelskiego. Jednak brak środków nie pozwolił na dalsze uzupełnienie.

W okresie sprawozdawczym oprowadzono po Lublinie 9 wycieczek z czego 2 ze Szkół Rolniczych.

Jednak wycieczka Wojewódzkiego Związku projektowana na przeciąg dwóch tygodni w lecie r. 1926 nie doszła do skutku z powodu braku odpowiedniej ilości kandydatów, gdyż w ostatniej chwili wycofało się 10 zgłoszonych.

W okresie sprawozdawczym propagowano i przygotowywano konkurs chórów.

Po zatem w „Komunikatach” i okólnikach stale zamieszczano wskazówki co do urządzania przedstawień i obchodów oraz propagowano urządzanie dożynek okręgowych. Dożynki takie w kilku ośrodkach zostały zorganizowane jedne jako okręgowe i inne jako sąsiedzkie (Lublin, Uchanie i t. d.).

IV. W dziale rolniczym w okresie sprawozdawczym Związek Wojewódzki nie przeprowadził żadnych ważniejszych zamierzeń. Aczkolwiek prace rolnicze jak poletka doświadczalne i t. p. były przez pewną część Kół wykonywane to jednak nie były one prowadzone systematycznie. W okresie sprawozdawczym, a właściwie jesienią roku sprawozdawczego dotychczasowe poglądy na prace rolnicze zostały poddane gruntownej rewizji w kierunku położenia na nie większego nacisku.

Pierwszym krokiem w tym kierunku było przystąpienie do organizacji Komisji Rolnej, która powstała jednak już w roku 1927.

W okresie sprawozdawczym jako pewne wysiłki w kierunku prac rolnych ze strony Wojewódzkiego Związku należy

traktować pośredniczenie przy kupnie jaj, kur zielononózek oraz udzielaniu nawozów sztucznych na poletka doświadczalne.

V. *W dziale wychowania fizycznego* w r. 1926 zostały bezwątpienia zmiany na lepsze. Zmiany te spowodowane były przede wszystkim zwróceniem większej uwagi na to zagadnienie przez czynniki wojskowe. Związek Wojewódzki nie posiadając fachowej pomocy z tej dziedziny nie wiele mógł w tym kierunku zrobić, to też praca oparła się głównie o przysposobienie wojskowe i instruktorów wojskowych. Związek utrzymywał kontakt przede wszystkim z Władzami przysposobienia wojskowego, D. O. K. Lublin i 8 p. p. Leg. Z ramienia wojskowości na teren pow. Lubelskiego, Janowskiego i Lubartowskiego były przeprowadzone wyjazdy czy to na Zjazdy czy zebrania pojedynczych Kół stosownie do informacji Związku.

Dla ujednostajnienia form pracy została w okresie sprawozdawczym zorganizowana Komisja Wych. Fizycznego. W celach propagandowych na wszystkich Kursach organizowanych przy współudziale Wojewódzkiego Związku były wygłaszane pogadanki o wychowaniu fizycznym i zadaniach Koła w tym kierunku. Pogadanki te były dopełnieniem propagandy w „Komunikacie” i okólnikach.

W celu dostarczenia Kołom przodowników w tej pracy byli wysyłani kandydaci na Kursy przysposobienia wojskowego i wych. fiz., organizowane przez wojskowość w Lublinie i Chełmie oraz propagowano i dopilnowywano wyjazdów na Kurs instruktorski w Poznaniu.

Kursy wojskowe mogłyby być przez Związek o wiele liczniej obsłane gdyby nie zbyt późne zawiadomienia, co było b. częstym zjawiskiem w roku 1926.

Sprawozdanie rachunkowe Zw. Młodzieży Wiejsk. Woj. Lub. za r. 1926.

P R Z Y C H Ó D		Zł.	gr.	R O Z C H Ó D		Zł.	gr.
1/3 wpisowego od Kół przypadająca Wojewódzkiemu Związ-kowi		13	—	Pensja kierownika Wojew. Zw.		2565	54
Składki członkowskie		237	60	Koszty rozjazdów		998	06
Wpływy na stypendjum Wojew. Zw. dla kandydatów do Wiej. Uniw. Lud. w Szycach		147	11	" urzędzenia Kursów		695	66
Zwroty za kursy i wyjazdy		560	86	Wyd. „Komunikatów” i ulotki.		263	50
" za druki		51	80	Biblioteka i wypożyczalnie sztuk		78	50
Sumy przechodnie		49	50	Książki biurowa		10	20
Subsydja		3987	04	Znaczkę pocztowe		92	15
				Druki organizacyjne dla Kół i Okręgów		191	50
				Pożyczka dla Pow. Zw. Młodz. Wiej. w Lublinie		119	80
				Sumy przechodnie		32	—
		5046	91			5046	91

ROZDZIAŁ III.

Prace Związków Powiatowych i Kół Młodz. Wiej.

A. Lubelski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. *Władze Powiatowe.* Powiat Lubelski wysuwa się na czoło pod względem ilości członków. Zarząd: Stan. Mazurek—przewodniczący, F. Wójcikowa — zast. przewodniczącego, K. Płotast—sekretarz, St. Włodarczyk — skarbnik, członkowie: J. Obara, A. Szczerbic, J. Żółkos i St. Gęca.

Zebrania zarządu odbyło się 4. Zebrania prezydium w miarę potrzeby. Powiat Lubelski pod względem organizacyjnym lat ubiegłych pozostawiał wiele do życzenia, to też trzeba było przede wszystkim na tę stronę pracy zwrócić uwagę. Warunki pracy b. ciężkie, gdyż zarząd poza skromnymi funduszami ze składek, prawie żadnymi pieniędzmi nie rozporządzał. Instruktor nie było. Praca opierała się na pracy prezydium i kilku osób z pośród młodzieży akademickiej.

Ze względu na brak instruktora duże znaczenie miały zebrania przewodniczących Kół, których odbyło się 3, jedno zaś nie doszło do skutku z powodu niedostatecznego obesłania.

W okresie sprawozdawczym zaprowadzono wzorową biurowość i ewidencję Kół, nawiązano ścisły kontakt z Oddziałem Pow. Z. P. N. S. P., poczyniono starania o subsydja sejmikowe, które zostały Związkowi przyznane na r. 1927, poruszono sprawę Związków Sąsiedzkich i spowodowano organizację takowych w gm. Bełżyckiej i Krzczonowskiej, załatwiano interesantów oraz wysyłało okólniki organizacyjne. Zjazd Okręgowy odbył się w Jastkowie pod Lublinem w obecności około 300 osób.

Z dziedziny oświatowej wymienić należy Kurs o pracy w Kołach w gm. Bełżyckiej, propagandę Kursów wieczorowych

oraz referaty w Kołach wygłaszane przez delegatów Zarządu. Wyjazdów było tylko 17 ze względu na brak środków i b. trudne warunki lokomocji.

W dziedzinie kulturalnej urządzono po Zjeździe powiatowym w Jastkowie Dożynki Okręgowe, w których wzięło udział około 500 osób, oprowadzono 7 wycieczek z Kół po Lublinie oraz pośredniczono przy wyjednywaniu zezwoleń na przedstawienia i zabawy u władz starościńskich.

W dziedzinie wychowania fizycznego i pracy rolnej ścisłych wytycznych Okręg nie postawił sobie, praca miała charakter b. fragmentaryczny.

II. Teren. Na początku r. 1926 prawie wszystkie Koła bardzo oddalone od Lublina i linii kolejowej. 12 Kół powstało względnie odnowiło pracę w okresie sprawozdawczym.

Na ogólną cyfrę 33 Kół złożyły sprawozdania 1) Zosin 2) Wzgórze, 3) Babin, 4) Wierchowiska, 5) Podole, 6) Ćmiłów, 7) Matczyn, 8) Wojcieszyn, 9) Krężnica Okr., 10) Żuków wieś, 11) Żuków kol., 12) Kosarzew, 13) Urszulin, 14) Jastków, 15) Snopków, 16) Dąbrowica, 17) Trzeszkowice, 18) Krzesimów, 19) Motycz, 20) Wojciechów, 21) Puchaczów, 22) Giełczew, 23) Sobieszczany, 24) Krzczonów, 25) Zalesie, pozatem istniały 26) Trzciniec, 27) Nowogród, 28) Kiełczewice, 29) Piotrków, 30) Lipniak, 31) Kol. Wojciechów, 32) Zemborzyce, 33) Turowola.

Koła, które złożyły sprawozdania posiadały w ogólnej liczbie 822 członków z tego 453 kolegów i 369 koleżanek. Zebrań ogólnych odbyło się 270, zebrań zarządu 211.

W dziale pracy oświatowej: we wspomnianych 25 Kołach było 23 bibliotek z 2.094 tomami. Największa biblioteka w Zosinie (366 tom.). Z bibliotek wypożyczono 5.380 tomów najwięcej w Babinie.

Pism prenumerowano 139, z tego za pieniądze z kasy Kół 63, na „Siew” przypada 40 egz.

Pogadankę wygłoszono w Kołach 138 z tego 54 sami członkowie,—resztę wygłaszali delegaci O. Z. M. W. i nauczycielstwo. Kursy wieczorowe były w 8 Kołach. Najwięcej osób uczęszczało w Żukowie wsi i Kosarzewie. W dziale kulturalnym: Sekcyj teatralnych było 23, występowały one 90 razy. Chórów 13. Rozwój chórów krępuje brak

odpowiednich kierowników, to samo tyczy się i orkiestr przy organizacji których przybywa jeszcze trudność nabycia drogich instrumentów. W Kołach, uwzględnionych w sprawozdaniu było 4 orkiestry. Wieczornie urządzono 47, obchodów 29.

W okresie sprawozdawczym rozpoczęto na terenie propagandę apteczkę, jednak dotąd tylko Koło w Puhaczowie takową posiada. Ważne zagadnienie domów ludowych jest rozwiązywane w ten sposób, że dwa Koła buduje je (Ćmiłów, Trzeszkowice) w 3 zaś miejscowościach Koła są współwłaścicielami tych domów. Pozatem Koła Młodzieży posadziły 591 drzewek przy drogach.

Z dziedziny prac rolnych prowadzono w Kołach poletka oraz wychodowano racjonalnie 602 sztuki drobiu i 15 sztuk nierogacizny. Zespoły sportowe istniały w Kołach: Giełczew, Żuków, Urszulin i Podole stale, w wielu innych były próby założenia, jednak bez uwieńczenia dobrym rezultatem.

Z pośród członków Kół 202 osoby biorą udział w życiu innych organizacji, co dowodzi zainteresowania się zorganizowanej młodzieży całokształtem życia wsi i Polski.

To co Koła Młodz. Wiejskiej powiatu Lubelskiego wykonały w r. 1926 z dołączonym dorobkiem Zarządu Okręgowego, pozwala powiat Lubelski postawić w szeregu pierwszych powiatów zorganizowanych na terenie województwa, szczególnie jeśli weźmie się pod uwagę brak instruktora i stan w roku ubiegłym gdy, tylko 11 Kół złożyło sprawozdania roczne za rok 1925. Ożywieniu pracy przejawia się szczególnie w r. 1927 przez powstawanie całego szeregu nowych Kół i t. d.

B. Krasnystawski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Ant. Rybczyński—przewodniczący, B. Hartwig—I zast. przew., St. Zadrąg—II zast. przew. Kłosowski J.—sekretarz, Marczevska M.—zast. sekret., A. Wilczyński—skarbnik, Stefańczyk St.—bibliotekarz, członkowie: A. Mazurkówna, St. Oleszczuk, P. Karauda, Oleszczuk J., W. Mataczyński. Zebrania Zarządu odbyło się 8. Zebrania przewodniczących Kół odbyło się 3.

Przy Zarządzie powstały Komisje specjalne: oświatowa, rolna i wych. fizycz. Działalność swą rozpoczęły jednak w r. 1927.

Związek posiadał przez cały rok instruktora, którym był kol. Karol Maj. Stan organizacyjny Okręgu stale się polepsza do czego przedewszystkiem przyczynia się praca ciągła instruktora. Zjazd Okręgowy odbył się i zgromadził 308 osób w tem 62 delegatów Kół. Całokształt wykonanych prac podamy łącznie.

W dziale oświatowym trzeba podkreślić Kurs dla pracowników w Kołach, który trwał 7 dni i był zorganizowany w Krasnymstawie w marcu 1926 r. Kurs obejmował całokształt pracy w Kole ze wskazówkami metodycznymi i podłożem ideowem. W Kursie wzięli udział delegaci z Kół w liczbie 50. Kursy lotne jednodniowe urządzono w 8 miejscowościach, zaś brano udział przez wyjazdy instruktora i wykłady w 7 kursach lotnych. Na kursach tych pogadanki wygłaszane były na temat potrzeby organizacyj wiejskich, spółdzielczości i akcji oświatowej. Pozatem prowadzono na kursach propagandę książki i kolportaż. Propaganda szkół rolniczych, Wiejskiego Uniwers. Lud. w Szycach i t. d. wydała dobre rezultaty.

Do tejże dziedziny zalicza się wydanie i kolportaż jednodniówki O. Z. M. W. p. t. „Z naszego zagonu”.

W dziale kulturalnym Okręg urządził 3 wycieczki: 2 jednodniowe i 1 trzydniową.

W dziale sportowym wysłano 2 członków do C. Szkoły Gimn. w Poznaniu na Kurs, oraz prowadzono pracę propagandową. Wogóle wyjazdów z ramienia Okręgu było 83, z czego instruktor 74, inni 8.

Jeśli chodzi o stosunek społeczeństwa i rozmach organizacyjny to Związek Krasnostawski, który zresztą jest jednym z najstarszych, zdołał całkowicie ugruntować swe stanowisko, czego dowodem jest już od kilku lat stałe subwencjonowanie Związku przez Sejmik, a nawet częściowo i przez Magistrat m. Krasnegostawu.

II. *Teren.* Z 37 Kół żywotnych, istniejących na dzień 1 stycznia 1927 roku sprawozdania złożyło za rok ubiegły 25 Kół. Drugi już rok powiat Krasnostawski wykazuje się liczbą 25 sprawozdań rocznych, która roku ubiegłego była cyfrą naj-

Otwarcie Kursu dla pracowników Kół Młodzieży Wiejskiej w Krasnymstawie.

wyższą z poszczególnych Związków Powiatowych. W tych 25 Kołach było 650 członków, 383 kolegów i 267 koleżanek.

W Kołach urządzono 196 zebrań ogólnych i 195 zebrań Zarządów. Sprawozdania złożyły następujące Koła: 1) Małochwiej Mały, 2) Małochwiej Duży, 3) Zastawie, 4) Jaślików, 5) Siennica Król. cz. II, 6) Niemienice, 7) Łopiennik Dolny, 8) Stryjna, 9) Siennica Król. cz. I, 10) Częstoborowice, 11) Góry, 12) Ostrów Krupski, 13) Siennica Różana, 14) Mchy, 15) Majdan Surkowski, 16) Stara wieś, 17) Krynica, 18) Bzite, 19) Fajslawice, 20) Widniówka, 21) Piaski Szlacheckie, 22) Siennica Nadolna, 23) Zagroda, 24) Brzeziny, 25) Bończa. Nie złożyły sprawozdań 1) Czajki, 2) Czysta Dębina, 3) Krakowskie Przedmieście, 4) Olszanka, 5) Romanów, 6) Topola, 7) Wał, 8) Łatyczów, 9) Zażółkiew, 10) Maciejów Stary, 11) Krupiec, 12) Wólka Orłowska.

W dziale oświatowym w Kołach objętych sprawozdaniem było 22 bibliotek z 2.202 tomami, z książek tych przeczytano 2601 tomów. Największą bibliotekę posiada Koło w Fajslawicach, tam też najlepiej postawione jest czytelnictwo książek.

Pism prenumerowano 105 z czego za wspólne pieniądze 74, w tem 50 egzemplarzy „Siewu”. Kursy wieczorowe były urządzone w 6 Kołach, największa frekwencja na Kursach miała miejsce w Zagrodzie.

Z pogadarek w Kołach których liczba wynosi 133, sami członkowie ogłosili 45, instruktor 42, nauczycielstwo 47. Na odczycie w Fajslawicach było 150 osób, cyfra największa w powiecie. }

W dziale kulturalnym wspomnieć należy o tem, iż tylko w jednym Kole sekcji teatralnej nie było. Przedstawień urządzono 106, zaś wieczornic 52. Poza wieczornicami były urządzone obchody narodowe, w związku rocznicami narodowymi—obchodów tych było 44.

Sekcje chóralne istniały w 13 Kołach, niektóre chóry np. w Siennicy Różanej stały na wysokim poziomie rozwoju.

Orkiestr było 3. Na tem kończy się dorobek kulturalny Kół Młodz. Wiejskiej pow. Krasnostawskiego. Jako uzupełnienie dodać należy posadzenie 445 drzewek przy drogach. Praca rolna w zacczątku, jak i w pow. Lubelskim, zaś praca nad

wychowaniem fizycznym rozwija się lepiej. Zespołów sportowych w 25 Kołach było 6. W dużej mierze przyczyniają się do tego b. uczestnicy Kursów p. w. i wych. fizycz.

Powiat Krasnostawski jest terenem pod względem rozwoju życia społecznego wogóle na wysokim stopniu stojącym, a że członkowie Kół biorą w tym życiu udział nie mały świadczy cyfra 324 członków, którzy należą do innych organizacji społecznych.

Duże uświadczenie młodzieży przejawia się w wyjazdach do szkół rolniczych w czem przoduje Koło w Siennicy Różanej, które wysłało 6 kandydatów.

C. Puławski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Prace Wład Powiatowych są przedstawione od 1.I.1925 do 1.III.1927 r. Zarząd O. Z. M. W. w okresie sprawozdawczym stanowili: Józef Steliga — przewodniczący, M. Iżykiewiczówna — sekretarz, K. Werner — skarbnik, członkowie: F. Cieślik i St. Skopał. Zebrania Zarządu było 5. Zebrania przewodniczących Kół odbywało się 2, jedno nie doszło do skutku. Wydział Powiatowy i Sejmik Puławski do poczyniań Związku od kilku lat ustosunkowuje się pozytywnie, co pozwala na utrzymanie stałego instruktora. Instruktorem Związku w r. 1926 do dn. 30 czerwca był kol. W. Wilczyński, zaś od dn. 15-go listopada kol. J. Grudziński. Przerwa od dnia 30.VI do 15.XI wpłynęła na częściowe osłabienie pracy, jednak była koniecznością spowodowaną brakiem odpowiedniego kandydata.

W okresie sprawozdawczym wyjazdów było z ramienia Okręku 149. Wyjazdy miały charakter odczytowy i programowo-instrukcyjny, podczas wyjazdów były też przeprowadzone lustracje ksiąg kasowych, bibliotek i t. p. oraz konferencje z nauczycielstwem. Przy Zarządzie istniały 3 Komisje: oświatowa, teatralna i sportowa.

Z działu oświatowego urządzono w 4 miejscowościach Kursy o pracy w Kołach. Kursy obliczone były na udział wybitniejszych członków Kółek programem obejmowały: działy pracy w Kole, technikę organizacyjną i organizacyjne życie wsi.

Jeden Kurs trwał 3 dni, trzy zaś po 2 dni. W Kursach wzięło udział 170 osób z 14 Kół.

Jako fakt godny podkreślenia należy podać 2 wieczornice wzorowe urządzone w Puławach dla członków Kół. Na program wieczornicy składały się: sztuki teatralne, inscenizacje pieśni i bajek, deklamacje, śpiewy i tańce. Współdziałała przy organizacji wieczornic Szkoła Szycia i Kroju w Puławach.

Członkowie Komisji teatralnej udzielali porad w sprawach teatralnych. Z inicjatywy O. Z. M. W. urządzono wycieczkę Kół dla zwiedzenia Puław.

Zarząd Powiatowego Związku Młodzieży Wiejskiej w Puławach.

W pracy sportowej Związek poszedł naprzód przez nawiązanie współpracy z oficerem instrukcyjnym. Zorganizowano jeden popis sportowy.

Pozatem Związek Powiatowy prowadził akcję zbiórki na stypendjum Szyckie, 60 zł. z ofiar Kół i członków zostało przeznaczony na stypendjum Lub. Wojew. Zw. Mł. Wiejskiej.

Miesięczne okólniki organizacyjne są dopełnieniem prac Związku i dostarczają Kołom wskazówek i informacji organizacyjnych.

II. Teren. Na terenie pow. Puławskiego istniało w r. 1926 46 Kół z czego nieczynnych było 6.

Jednak sprawozdanie złożyło tylko 22. Te też Koła będziemy uwzględniać w sprawozdaniu.

Sprawozdania złożyły Koła w: 1) Barłogach, 2) Borysowie, 3) Bronicach, 4) Bochońnicy, 5) Dęby, 6) Kurowie, 7) Karcz-miskach, 8) Płonkach, 9) Piotrowicach, 10) Poniatowie, 11) Rze-czycy, 12) Rogowie, 13) Wronowie, 14) Zakrzowie, 15) Kazi-mierzu n/W. 16) Kłodzie, 17) Zabłociu, 18) Łubkach, 19) Śnia-dówce, 20) Braciejowicach, 21) Choszczowie i 23) Niezabitowie. Sprawozdań nie złożyły: 23) Dobrze, 24) Zagrody, 25) Słotwi-

Kurs dla pracowników w Kołach Młodzieży Wiejskiej w Dęblinie.

ny, 26) Wola Czołnowska, 27) Wola Przybysławska, 28) Szczuczki kol., 29) Starawieś, 30) Stoki, 31) Pożóg, 32) Noworąbłów, 33) Lubomirka, 34) Łany, 35) Łakoć, 36) Łopatki, 37) Karm-anowice, 38) Janiszkowice, 39) Głusko, 40) Gródek, 41) Góry, 42) Charz, 43) Czesławice, 44) Baranów, 45) Buchałowice, 46) Brzozowskie.

Liczba członków Kół objętych sprawozdaniem wynosi 660 osób, kolegów 414, koleżanek 286.

Zebrań ogólnych w Kołach tych odbyło się w r. 1926 240, posiedzeń Zarządów 176.

W niektórych tylko Kołach działały sekcje. W 11 wypadkach tylko społeczeństwo starsze organizację popiera

22 Koła posiadały 21 bibliotek z 3576 tomami książek. Książek przeczytano 5849.

Na specjalne podkreślenie zasługuje biblioteka Koła Młodzieży w Kurowie, która liczy 767 tomów. W temże Kole najsilniej jest postawione czytelnictwo książek. Pism prenumerowano ogółem 109 z tego za pieniądze wspólne 49 egzemplarzy. Na „Siew” przypada 24 egzemplarze.

W 11 Kołach urządzono zimą kursy wieczorowe ogólnokształcące w 4 zaś Kołach Zw. Kół. Roln. urządził: 1 kurs gotowania (6 dni), 1 kurs dla gospodyń, 1 kurs jajczarski i 1 kurs hodowlano-rolniczy.

Pogadankę wygłoszono w Kołach 146.

Z dziedziny kulturalnej na czoło wybijają się przedstawienia, które organizowało 19 Kół w ogólnej liczbie 72 widowisk. Wieczornice urządziło 17 Kół. Wieczornic tych rozganiżowano 49.

Chóry istniały w 14 Kołach.

Orkiestry posiadały 4 Koła.

Drzew przy drogach posadzono 225. Koła mają dwie apteczki. Z prac rolniczych prowadzono 5 poletek doświadczalnych, w 3 Kołach hodowano kury zielononóżki. Do szkół rolniczych wyjechało 17 osób.

Pracując nad podniesieniem poziomu kultury duchowej i umysłowej pamiętano o pracy nad rozwojem fizycznym. Brak odpowiednich warunków pracy i umiejętności przystąpienia do niej krępował szerszy jej rozwój. Jednak w 7 Kołach istniały sekcje sportowe — odbyły one 64 ćwiczeń gimnastycznych. Na Kursy W. F. i P. Wojsk. wyjeżdżało 20 członków. Jako dopełnienie dodać należy, iż Koła pobudowały w okresie sprawozdawczym 290 miejsc ustępowych.

Jednak sprawozdanie złożyło tylko 22. Te też Koła będziemy nzwzględnić w sprawozdaniu.

Sprawozdania złożyły Koła w: 1) Barłogach, 2) Borysowie, 3) Bronicach, 4) Bochońnicy, 5) Dęby, 6) Kurowie, 7) Karcz-miskach, 8) Płonkach, 9) Piotrowicach, 10) Poniatowie, 11) Rze-czycy, 12) Rogowie, 13) Wronowie, 14) Zakrzowie, 15) Kazi-mierzu n/W. 16) Kłodzie, 17) Zabłociu, 18) Łubkach, 19) Śnia-dówce, 20) Braciejowicach, 21) Choszczowie i 23) Niezabitowie. Sprawozdań nie złożyły: 23) Dobrze, 24) Zagrody, 25) Słotwi-

Kurs dla pracowników w Kołach Młodzieży Wiejskiej w Dęblinie.

ny, 26) Wola Czołnowska, 27) Wola Przybysławska, 28) Szczuczki kol., 29) Starawieś, 30) Stoki, 31) Pożóg, 32) Noworąbłów, 33) Lubomirka, 34) Łany, 35) Łakoć, 36) Łopatki, 37) Karm-nowice, 38) Janiszkowice, 39) Głusko, 40) Gródek, 41) Góry, 42) Charz, 43) Czesławice, 44) Baranów, 45) Buchałowice, 46) Brzozowskie.

Liczba członków Kół objętych sprawozdaniem wynosi 660 osób, kolegów 414, koleżanek 286.

Zebrań ogólnych w Kołach tych odbyło się w r. 1926 240, posiedzeń Zarządów 176.

W niektórych tylko Kołach działały sekcje. W 11 wypadkach tylko społeczeństwo starsze organizację popiera

22 Koła posiadały 21 bibliotek z 3576 tomami książek. Książek przeczytano 5849.

Na specjalne podkreślenie zasługuje biblioteka Koła Młodzieży w Kurowie, która liczy 767 tomów. W temże Kole najsilniej jest postawione czytelnictwo książek. Pism pręnumerowano ogółem 109 z tego za pieniądze wspólne 49 egzemplarzy. Na „Siew” przypada 24 egzemplarze.

W 11 Kołach urządzono zimą kursy wieczorowe ogólnokształcące w 4 zaś Kołach Zw. Kół. Roln. urządził: 1 kurs gotowania (6 dni), 1 kurs dla gospodyń, 1 kurs jajczarski i 1 kurs hodowlano-rolniczy.

Pogadankę wygłoszono w Kołach 146.

Z dziedziny kulturalnej na czoło wybijają się przedstawienia, które organizowało 19 Kół w ogólniej liczbie 72 widowisk. Wieczornice urządziło 17 Kół. Wieczornic tych zorganizowano 49.

Chóry istniały w 14 Kołach.

Orkiestry posiadały 4 Koła.

Drzew przy drogach posadzono 225. Koła mają dwie apteczki. Z prac rolniczych prowadzono 5 poletek doświadczalnych, w 3 Kołach hodowano kury zielononóżki. Do szkół rolniczych wyjechało 17 osób.

Pracując nad podniesieniem poziomu kultury duchowej i umysłowej pamiętano o pracy nad rozwojem fizycznym. Brak odpowiednich warunków pracy i umiejętności przystąpienia do niej krępował szerszy jej rozwój. Jednak w 7 Kołach istniały sekcje sportowe — odbyły one 64 ćwiczeń gimnastycznych. Na Kursy W. F. i P. Wojsk. wyjeżdżało 20 członków. Jako dopełnienie dodać należy, iż Koła pobudowały w okresie sprawozdawczym 290 miejsc ustępowych.

D. Garwoliński Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Antoni Kozłowski — przewodniczący, J. Witakówna — zast. przewodniczącego, H. Kaczyński — sekretarz, L. Gałązka — skarbnik, członkowie: E. Chadaj, Swiesiulski, St. Salski.

Zebrań Zarządu odbyło się 5. Konferencje przewodniczących Kół odbywały się rejonami w Garwolinie i Rykach. Odbyło się ich 10. Zjazd Okręgowy odbył się w Miętmem w obecności 62 delegatów i około 600 członków Kół i zaproszonych gości.

Związek korzystał do 31 lipca z pomocy instruktorskiej kol. St. Salskiego, od 1 sierpnia kol. L. Wolińskiego.

Wyjazdów było z ramienia O. Z. M. W. 45. Stosunek Sejmiku do O. Z. M. W. b. dobry. Okręg posiada 120 tomową biblioteczkę. Działalność oświatowa Okręgu szła przede wszystkim w kierunku rolniczym. Stworzono przy Zarządzie Komisję Rolną. W pracy bierze udział b. wybitny nauczycielstwo szkół powszechnych.

Kursy lotne były organizowane wspólnie ze Związkiem Kółek Rolniczych i odbyły się w 13 miejscowościach. Kursy te miały charakter hodowlano-rolniczy i mleczarski.

Pozatem były też organizowane kursy gospodarstwa kobiecego w 9 miejscowościach w których brały udział i członkinie Kół.

Zarząd zajmował się propagandą Szkół Rolniczych oraz pomagał przy wyjednywaniu stypendjów.

W kierunku prac kulturalnych szedł Zarząd z pomocą przez dostarczanie nasion i planików ogródków kwiatowych. Poza tem wystarano się u O. Z. K. R. o 2 apteczki weterynaryjne dla Kół, które obsłużyły 64 wypadków.

Zarząd Okręgowy przyczynił się do zorganizowania 17 poletek doświadczalnych w 12 Kołach. Praca Okręgowego Związku Młodzieży Wiejskiej silnie zająłaby się o pracę Związku Kółek Rolniczych.

II. Teren. Kół było w Okręgu 42, z czego 7 nowoorganizowanych. Z Kół tych sprawozdania złożyły następujące: 1) Parysów, 2) Izdebnik, 3) Dąbia, 4) Izdebnio, 5) Krystyna,

6) Czyżków, 7) Wólka Ostroż., 8) Wola Rąbkowska, 9) Kochów, 10) Warszawice, 11) Kozice, 12) Zalesie, 13) Uleż Górny, 14) Więzków, 15) Rokitno, 16) Sokół, 17) Puznówka, 18) Drażków, 19) Gościewicz, 20) Rębków, 21) Dziecinów. Nie złożono sprawozdań 21 Kół. W Kołach objętych sprawozdaniem odbyło się 203 zebrań ogólnych i 177 zebrań Zarządu. Członków Koła liczyły — 597.

Za wspólne pieniądze prenumerowano 79 egzemplarzy pism, z czego 33 przypada na „Siew”.

Biblioteki posiada 12 Kół. Biblioteki te składają się z 2004 tomów. W przeciągu roku wypożyczono 1717 tomów. Odczytów w roku 1925 wygłoszono 74. Odczyty wygłaszali członkowie Kół, nauczycielstwo i instruktorzy.

Z działu kulturalnego wspomnieć trzeba o 19 sekcjach teatralnych. Zorganizowały one 49 przedstawień amatorskich. Wieczornie odbyło się 67. Po za tańcami obejmowały swym programem śpiewy i deklamacje. W 8 Kołach istniały zespoły śpiewacze.

Przy jednym Kole istnieje orkiestra smyczkowa. Obchody dożynkowe odbyły się w 3 Kołach. Prace rolnicze w Kołach były już omówione przy pracach Zarządu.

Co do zespołów sportowych to są one dopiero w stadium organizacji.

I tak w 2 Kołach istnieją sekcje przysp. wojskowego i w 2 Kołach uprawiają grę w piłkę nożną.

Na kursy przysposobienia wojskowego wyjeżdżało 6 kolegów. Koło Młodzieży Wiejskiej w Izdebnie rozpoczęło budowę domu ludowego.

W powiecie są urządzone wycieczki sąsiedzkie, a przede wszystkim wycieczki do Szkół Rolniczych w Dęblinie i Miętmem.

Dużą pomocą w pracach O. Z. M. W. jest obywatelskie stanowisko Sejmiku garwolińskiego, a przede wszystkim współdziałanie referatu oświaty pozaszkolnej.

E. Lubartowski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Bolesław Krajewski — przewodniczący, M. Gąska — zast. przewodniczący.

go, Al. Fil—sekretarz, J. Łaszcz — skarbnik, Onyszko, Horosz, Rentflejsz, Dejkówna i Sokołowski — członkowie Zarządu.

Zebrań Zarządu odbyło się 7. Zebrań przewodniczących Kół t. j. t. zw. Rady Okręgowego Związku odbyło się 3.

Zjazd Okręgowy miał miejsce w Lubartowie 24.V 1926 r. w obecności delegatów z 25 Kół i około 400 gości.

Lubartowski O. Z. M. W. jest subsydjowany przez miejscowy Sejmik. Do 15.IX 1926 r. Związek instruktora stałego nie utrzymywał. Przyjmowano doraźnie pracowników na krótkie okresy czasu, którzy rozumie się nie mogli ni utrzymać ciągłości w pracy, ni odpowiedzieć wymaganiom stawianym instruktorom Zw. Młodz. Wiej. Od 15.IX został przyjęty jako instruktor kol. B. Stanek, który pracę prowadził do końca roku sprawozdawczego.

Wyjazdy z ramienia Okręgu czynili członkowie Zarządu i pracownicy. Dane posiadamy tylko z wyjazdów kol. Stanka. Wyjazdów tych było 31, z czego 2 do Lublina na zebranie, Rady Wojew. Zw. i w sprawach organizacyjnych, 20 do Kół. Podczas wyjazdów były wygłaszane pogadanki, przeprowadzano lustracje i próby teatralne.

Z dziedziny oświatowej urządzono 3-dniowy kurs o pracy w Kołach w Kamionce. Kurs obejmował swym programem wszystkie ważniejsze zagadnienia związane z pracą Kół. W dziedzinie kulturalnej urządzono kurs 3-dniowy teatralny oraz propagowano zakładanie ogródków kwiatowych, które pozakładano w 11 Kołach. Praca biurowa, załatwianie pism i interesantów oraz propaganda szkół rolniczych i kolportaż książek dopełniały obraz działalności O. Z. Mł. W.

II. Teren. Z istniejących Kół sprawozdania złożyło 16. Jest to cyfra stanowczo niewystarczająca. Sprawozdania złożyły Koła w: 1) Woli Sernickiej, 2) Wypnisze, 3) Zofjanie, 4) Spiczynie, 5) Kozłowie, 6) Sosnowce, 7) Rudnie, 8) Woli Niemieckiej, 9) Stoczku, 10) Ciecierzynie, 11) Pożarowie, 12) Woli Skromowskiej, 13) Samoklęskach, 14) Serocku, 15) Trzcincu, 16) Krasieninie. Sprawozdań niezłożyło 19 Kół. W kołach, które sprawozdania złożyły było 414 członków. Zebrań Zarządów odbyło się 136, zebrań ogólnych 130. W pow. lubartowskim stosunek zebrań Zarządu do zebrań ogólnych staje się zada-

walającym. Ilość zebrań Zarządów nie jest mniejsza od ilości zebrań ogólnych.

Ogółem w Kołach prenumerują 112 pism z czego za wspólne pieniądze 41 egzemplarzy.

Biblioteki posiadają Koła w 11 miejscowościach, biblioteki te zawierają ogółem 683 tomy. Z bibliotek tych wypożyczono 1.265 tomów.

Kursy ogólnie oświatowe wieczorowe były organizowane w 4 miejscowościach z ogólną liczbą 96 słuchaczy.

W Kołach uwzględnionych w sprawozdaniu ogłoszono 63 pogadanek z czego 40 sami członkowie.

W dziale kulturalnym 13 Kół urządzało przedstawienia, urządzono 47 widowisk, po zatem odbyło się 18 wieczornic i 17 obchodów narodowych.

Chóry istniały w 6 Kołach występowały 23 razy publicznie.

Przy pracach kulturalnych należy wspomnieć jeszcze o 696 drzewkach posadzonych przez Koła.

Prace rolne w Kołach w załączku.

Sekcyj sportowych w Kołach 5, w 3 Kołach urządzone zawody piłki nożnej i biegi. W innych organizacjach pracowało 128 członków Kół. Okręg lubartowski cechowało b. słabe utrzymywanie kontaktu Okręgu z Kołami i odwrotnie, co da się usunąć przez stałą pracę instrukcyjną i dojazd. Współpraca Okręgu z innymi organizacjami polegała na kontakcie ze Związkiem Kółek Roln. i Spółdz. Roln.—Handlową.

F. Janowski Powiatowy Związku Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Państwowych.

W 1926 roku warunki były dla Okręgu o tyle pomyślniejsze od roku 1925, że praca samego Okręgu (biura) była stale prowadzona przez jednego z członków zarządu. Praca ta oparta jedynie była na utrzymaniu drogą korespondencji stałego kontaktu z Kołami, udzielanie im fachowych wskazówek i pomocy instrukcyjnej.

Pragnienia utrzymania stałego instruktora nie zostały zrealizowane z braku odpowiednich funduszy na ten cel. Sejmik w dodatkowym budżecie 1926 r. przyznał Okr. Zw. Mł. W.

500 zł. Zwrócono się też do Okręgowej Rady Szkolnej o pomoc finansową na utworzenie przy Okręgu biblioteczki teatralnej, wynikiem czego było przyznanie 150 zł., za które O.R.S. zobowiązała się nabyć dzieła sceniczne.

Fundusze, jakimi O. Z. M. W. w 1926 roku operował, były składki członkowskie dla Centrali i Województwa z niewielką pozostałością dla Okręgu (69 zł. 80 gr.)

W ciągu roku odbył się Zjazd Delegatów Kół, na którym było 27 przedstawicieli z 9 kół i 25 gości i jeden Zjazd prezesów, na którym byli przedstawiciele z 9 Kół.

Sprawa Zjazdów prezesów nie stała na wysokości zadania, gdyż znaczna odległość większości Kół od Okręgu była przyczyną nieodbywania się zwoływanych Zjazdów.

Okr. Zw. nie mając sekcji prelegentów ni też instruktora objazdowego, nie mógł w okresie sprawozdawczym zadość uczynić Kołom proszącym o przyjazd przedstawicieli Okręgu. Jedynie 2-ch czł. Zarządu dokonało 4-ch wyjazdów w sprawach organizacyjnych.

Zarząd: Migut Stanisław—przewodniczący, Sobieszcański J. vice przewodn., Oszczydłowski sekretarz, Majówna skarbnik, Pietraś J. i Tomczyk członkowie.

Zarząd w składzie powyższym prowadził pracę w II półroczu i odbył 2 posiedzenia.

Prowadzono kolportaż książek i sprzedano w ciągu roku 512 egz. na sumę 169 zł. 25 gr.

II. Teren. W roku sprawozdawczym istniały czynne Koła Mł. W. w następujących miejscowościach: 1) Rzeczyca Ziem, 2) Rzeczyca Kś., 3) Urzędów, 4) Dąbie, 5) Słupie, 6) Wierchowiska, 7) Zarajec, 8) Księżomierz, 9) Studzianki, 10) Janiszów, 11) Majdan-Grabina, 12) Lute, 13) Wolica, 14) Boby, 15) Majdan Modliborski, 16) Polichna, 17) Michałówka, 18) Wyżnica, 19) Dębina. Z powyższych Kół nie nadeszły rocznego sprawozdania Koła w Majdanie Grabina i Janiszewie, pozatem istniało jeszcze 14 Kół napółczynnych i nieczynnych.

W 17 Kołach które złożyły sprawozdania roczne, było 427 członków, w tem 182 koleżanek i 245 kolegów. Najwięcej członków t. j. 48 liczyło Koło w Urzędowie, najmniej, bo po 15 w Polichnie, Dębinie i Michałowce.

Ogólnych zebrań odbyło się 147, zebrań zarządów 128. Niezależnie od zebrań powyższych, odbywały się jeszcze w niektórych Kołach i zebrania istniejących sekcji.

Prenumerowano 161 egz. pism z czego młodzież z organizowana 47 egz. za wspólne pieniądze 34 egz.

Na 17 kół biblioteki posiadało 14, liczyły one razem 2747 tomów, korzystało z nich 1058 czytelników. Przeczytano 1822 tomów. Największą bibliotekę 560 tomów miało Koło w Książomierzy, najmniejszą 45 w Urzędowie.

W Kołach prowadzone były kursy ogólnokształcące przez 571 dni. Na kursy te uczęszczało 229 osób.

W 12 kołach wygłoszono 57 pogadanek, z czego sami członkowie Kół Mł. 23.

Dział kulturalny ma największe powodzenie w Kołach, jako dział propagandowy do pewnego stopnia, jest to dział przy którym zaczyna na wsi rodzić się wolna, szczerza i serdeczna radość życia.

W 16 Kołach są sekcje teatralne. Wyreżyserowały one 55 sztuk, które wystawiono 72 razy.

W 12 Kołach urządzono 44 wieczornic.

Koło w Studziankach urządzało często iscenizację piosenek, oraz jedno przedstawienie własnego pomysłu, które przez uczestników były entuzjastycznie przyjmowane.

W 11 Kołach zorganizowano 29 obchodów narodowych, powstania styczniowego, Konstytucji 3-go Maja, Czynu Legionowego 6 czerwca, i powstania listopadowego.

W 8 Kołach były chóry, które składały się z 132-ch osób. Chóry te występowały przy każdej sposobności, na przedstawieniach, zabawach, obchodach narodowych i t. p.

W Kołach były orkiestry wiejskie składające się z 89 osób. Dożynki urządzane były w 5 Kołach.

Dział sportowy do okresu sprawozdawczego był w niektórych Kołach prowadzony, lecz oparty jedynie na ćwiczeniach gimnastycznych.

W okresie sprawozdawczym do niektórych Kół dotarł oficer instrukcyjny. W okresie sprawozdawczym w 4 Kołach istniały sekcje sportowe, a na terenie niektórych Kół istnieją oddziały Przysp. Wojsk. i wych. fizycznego.

Prace rolne w tych miejscowościach gdzie są Kółka Rolnicze, prowadzone są wspólnie, w pozostałych miejscowościach słabo były prowadzone.

Wyniki prac w Kołach są następujące: w 3-ch Kołach 5-ciu członków prowadziło poletka doświadczalne z nawozami sztucznymi, 3-ch członków chodowlę nierogacizny, 4-ch członków kór zielononózek.

Koła czynne prowadziły akcję wyjazdów do szkół rolniczych. Razem wyjechało 6 osób i do szkół zawodowych 3 osoby.

5 Kół posadziło ogółem 329 drzew przeważnie dzikich.

Do różnych organizacyj należało razem 200 członk. Kół.

Z inicjatywy Kół Młodz. Wiej. w 6 miejscowościach powstało 3 Straże Pożarne, 1 Mleczarnia Spółdzielcza i 2 Kółka Rolnicze.

G. Zamojski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Jan Podlewski—przewodniczący, St. Syta zast. przewodniczącego, Drowa Bogucka—sekretarz, F. Plattner—skarbnik, B. Wnuk, R. Torówna, F. Blonka, A. Szubert, T. Najdówna, J. Szorda, M. Rams.

Zebrań Zarządu odbyło się 10. Poza zebraniem Zarządu odbyło się 8 zebrań przewodniczących Kół. Instruktor Okręgu nie posiada. Z tego względu zebrania prezesów Kół mają duże znaczenie. Współpraca z referatem oświatowym Sejmiku częściowo zastępuje pomoc instrukcyjną, gdyż kol. F. Plattner referent oświatowy udziela Kołom wszelkich wskazówek organizacyjnych.

Stosunek Sejmiku do O. Z. M. W. jest nacechowany życziwością, często Sejmik przychodzi Zarządowi z pomocą finansową. Niestety nie udało się O. Z. M. W. nawiązać żywszego kontaktu ze Związkiem P. N. S. P. mimo starań Zarządu. To samo tyczy się i Związku Straży Pożarnych. Natomiast współpraca ze Zw. Kół. Rolniczych była b. ścisła. Praca Związku pulsuje żywym tętnem w powiecie i Związek Mł. W. należy do organizacyj najwięcej wykazujących swą żywotność.

W okresie sprawozdawczym odbyły się w 12 miejscowościach kursy lokalne, o charakterze propagandowym.

Pomocy wydatnej przy tej akcji, udzielał referat oświatowy Sejmiku.

Przygotowany kurs organizacyjno-oświatowy mimo usilnych starań Zarządu, nie doszedł do skutku, z powodu braku kandydatów.

Zarząd Okręgowy urządził w Szczepreszynie Obchód Kościuszkowski. Obchód zgromadził tłumy ludności, poza młodzieżą zorganizowaną i szkołami.

Jako poczynanie wielce ważne i godne podkreślenia należy potraktować Zjazd Doroczny Okręgowy, który odbył się na polanie w Wierzbie koło Starego Zamościa z tego względu, iż łączył się z efektownym Obchodem Sobótkowym, popisami sportowymi i t. p.

Z prac o charakterze fachowym Zarząd zorganizował, 2 kursy ogrodniczo-pszczelnicze krótkoterminowe.

II. Teren. Kół na terenie istnieje 34, z czego kilka nie czynnych, względnie słabo czynnych. Z tych Kół sprawozdania złożyły: 1) Udrycze, 2) Zarzudzie, 3) Wysokie, 4) Kalinowice, 5) Nowa Lipina, 6) Sitaniec. 7) Wierzba, 8) Ruszczyzna, 9) Wisłowie, 10) Polany, 11) Ruszów, 12) Rachodoszcze, 13) Majdan Sitaniecki, 14) Huszczka M., 15) Zdanów. Reszta Kół sprawozdań nie złożyła.

W 15 tych Kołach było 369 członków, kolegów 202, koleżanek 168. Zebrań ogólnych odbyły się 182, zebrań Zarządów 88. W pow. Zamojskim więc stosunek liczby zebrań Zarządów, do zebrań ogólnych przedstawia się z dużą niekorzyścią dla zebrań Zarządów.

Pism prenumerowano ogólnie 114, z czego za wspólne pieniądze 43 egzemplarze. Na „Siew” przypada tylko 17 egzemplarzy. Podkreślić należy, iż aż 3 Koła nie prenumerują „Siewu” t. j. Sitaniec, Zdanów i Ruszczyzna. W 13 Kołach znajdują się biblioteki, z ogólną cyfrą 696 książek. Książek przeczytano w przeciągu roku 850. Kursy ogólnie kształcące urządzono w 5 Kołach. Pogadankę wygłoszono 69, z czego sami członkowie 16, delegaci Okręgu 24.

Sekcje teatralne istniały w 11 Kołach i urządziły 49 przedstawień. Poza tem urządzono 39 wieczornic oraz 35 obchodów narodowych. Chóry posiadało 7 Kół, orkiestry zaś 5.

W pracach hodowlanych i rolniczych Koła poza posadzeniem kilku drzew i wyhodowaniu kilkunastu (10) sztuk drobiu, nie wykazały samodzielnej działalności, ograniczając się do współdziałania z poczynaniami Okręgu.

Sport uprawia z 15 Kół tylko 1.

H. Chełmski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Al. Prokopiak—przewodniczący, N. Ukłejówna, J. Bocheński, Betiuk — członkowie. Zarząd działa b. słabo, bliższych danych co do działalności brak. Podstawy finansowe oparte tylko na własnych funduszach. Odczuwa się brak ludzi, którzyby organizację poprowadzili. Wyjazdów było z ramienia Okręgu 2. Zjazd Okręgowy odbył się r. 1926.

II. Teren. Z 26 istniejących Kół sprawozdanie złożyło 11, a mianowicie: 1) kol. Nowosiółki, 2) Strzepin Mały, 3) Chylin, 4) Maryninic, 5) Strachosławin, 6) Kosiłanach, 7) Rudahuta, 8) Strupin Duży, 9) Łukkwek, 10) Rożdżałów, 11) Nadrybie.

W 11 tych Kołach było 332 członków, 168 kolegów i 164 koleżanek. Zebrań Zarządów urządzono 76, zebrań ogólnych 70.

Pism prenumerują wyliczone Koła 56. Za pieniądze wspólne 31 egzemplarzy, w tem „Siewu” 17 egzemplarzy. W 8 bibliotekach, które Koła posiadają, znajduje się 604 tomów książek. Ogólnie przeczytano 1662 tomy. Wyróżnić należy Koło w Łukówku, gdzie przeczytano 1380 tomów. W trzech Kołach organizowano kursy ogólnokształcące. Pogadanek ogółem ogłoszono 35, z czego sami członkowie 10. We wszystkich Kołach były sekcje teatralne i urządziły przez rok 58 przedstawień.

Wieczornice odbywały się tylko w 7 Kołach i było ich 16, obchodów zaś 14. Koło w Łukówku posiadało orkiestrę, 3 Koła zaś posiadały chóry.

W pracach rolniczych i sportowych, Koła nie wykazały dorobku. Drzewek posadzono 370.

Duża ilość członków bierze udział w Strażach Pożarnych. Naogół pow. Chełmski, mimo słabego działania Okręgu, wskazuje duże zainteresowanie pracą Z. M. W. Najważniejszą sprawą jest wytworzenie takich warunków, któreby pozwoliły na normalne funkcjonowanie Zarządu Powiatowego.

I. Hrubieszowski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd w okresie sprawozdawczym z powodu wyjazdu przewodniczącego kol. B. Kłębukowskiego, nie prowadził pracy systematycznej. Odbył się tylko Zjazd Okręgowy. Koła utrzymywały kontakt wprost ze Związkiem Wojewódzkim, lub też za pośrednictwem Związków Sąsiedzkich, które powstały w Uchaniach i Grabowcu.

Szczególnie żywą działalność okazał Związek Uchański, jednocząc wszystkie Koła sąsiednie w zwartej organizacji.

II. Teren. Z Kół pow. Hrubieszowskiego tylko 10 Kół złożyło sprawozdania, w tem większość przez Związek gminny w Uchaniach. Sprawozdania złożyły Koła: 1) Aurelin, 2) kol. Staszyc, 3) Teratyń, 4) Jarosławice, 5) Roszkoszkówka, 6) Droliczany, 7) Uchanie, 8) Metelin, 9) Strzyżów, 10) Skrzyniczyn. W Kołach tych jest 213 członków, 117 kolegów i 94 koleżanki. Zebrań ogólnych odbyło się 121, zebrań zarządów 51.

Pism prenumerowano 30 egz., 19 za wspólne pieniądze. „Siewu”—10 egzemplarzy.

W 8 Kołach były biblioteki z 528 tomami książek. W przeciągu roku członkowie przeczytali 759 tomów. Kursy oświatowe organizowano w 9 Kołach, pogadanek wygłoszono 33, z tego 15 sami członkowie, sekcje teatralne istniały we wszystkich Kołach i zorganizowały 40 przedstawień. Wieczornic odbyło się w Kołach 34, obchodów 11.

Zespół sportowy istnieje w Kole Teratyńskim.

J. Włodawski Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Stanisław Gliszczyński —przewodniczący, Domaszewski, Al. Kuszyk, Lalko członkowie.

Związek włodawski został zorganizowany dopiero latem 1926 roku. Zebrania Zarządu odbyło się 2. Zarząd organizował przy współdziałaniu Zw. Kół. Roln. Wojew. Lubelsk. Kursy gospodarstwa kobiecego, oraz wysyłał kandydatów na Kursy P. W. i wych. fiz. W listopadzie r. spraw. Zarząd wystarał się o stypendja dla udających się na Kurs teatralny do Lublina.

II. Teren. Z istniejących 23 Kół sprawozdania złożyło 10. Kilka Kół powstało przy końcu okresu sprawozdawczego. Sprawozdania złożyły: 1) Marjanka, 2) Hola-Zamołodycze, 3) Różanka, 4) Uścimów, 5) Sławatycze, 6) Drozdówka, 7) Krzywierzba, 8) Żłobek, 9) Głębokie, 10) Jedlanka.

W kołach tych było 280 członków, 174 kolegów, i 94 koleżanek. Zebrania członków odbyło się 106, zebrania Zarządów 56. Pisma Koła prenumerują 97 egzemplarzy, za wspólne pieniądze 36 egzemplarzy, „Siewu” w tem 18 egz. Bibliotek wspomniane Koła mają 6, z 1358 tomami. Największa, 750 tomowa biblioteka znajduje się w Drozdówce. Książek przeczytano 652. Kursy ogólnie kształcące odbyły się w 5 Kołach. W Kołach ogłoszono 62 pogadanek, z czego 31 sami członkowie.

Sekcje teatralne istnieją we wszystkich Kołach. Owocem ich działalności jest urządzenie 50 przedstawień. W urządzaniu przedstawień przoduje Hola. Ogólna cyfra wieczornic i obchodów wyniosła 89, w tem obchodów 20. Koło w Uścimowie posiada orkiestrę. W dwóch Kołach pracują sekcje sportowe. Owocem działalności kulturalno-gospodarczej Kół, jest posadzenie 691 drzewek, z czego 423 przypada na Żłobek. Chóry istniały w 5 Kołach.

K. Radzyński Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Radzyński Związek Powiatowy został zorganizowany w ostatnich tygodniach roku sprawozdawczego. Zarząd wybrany na Zjeździe w Międzyrzeczu przystąpił do pracy pod przewodnictwem kol. Czesława Górskiego już w roku 1927.

II. Teren. Sprawozdania złożyły następujące Koła: 1) Wysokie, 2) Branica, 3) Turów, 4) Wola Tułn., 5) Kopina, 6) Czebraki, 7) Lisiawólka, 8) Branica Radz., 9) Siemień.

W Kołach tych było 278 członków, 1317 kolegów i 121 koleżanek. Zebrań ogólnych było 104, zarządów 93.

Pism prenumerowano 53, z tego za pieniądze Kół 37, a w tem „Siewu” 12 egzemplarzy. W 5 Kołach znajdują się biblioteki z 864 tomami. Książek przeczytano 911.

Kursy oświatowe były w 3 Kołach. Ogólna liczba pogadanek wynosi — 58, z czego sami członkowie wygłosili 39. Sekcje teatralne funkcjonują we wszystkich Kołach i urządziły 60 przedstawień. Wieczornic odbyło się 13, obchodów 8. W czterech miejscowościach były chóry. Zespoły sportowe istniały w dwóch Kołach. Koła posadziły 958 drzewek przy drogach.

L. Siedlecki Powiatowy Związek Młodzieży Wiejskiej.

I. Prace Władz Powiatowych. Zarząd: Aleksander Pasiak—przewodniczący, T. Kazimierowicz — zast. przewodn., Lewandowski M.—sekretarz, Stępień J. — skarbnik, Jurzyk J. K., Duk P., Dzięcioł J., Wojnowski H., Leszczyńska J., Ciekot J.—członkowie.

Posiedzeń Zarządu było 5, oraz 1 zebranie prezesów Kół. Zjazd Okręgowy odbył się w maju przy udziale 147 osób. Członkowie Zarządu przeciążeni obowiązkami zawodowymi, mało mogli czasu poświęcić Okręgowi. Pracę prowadzili jako Prezydjum kol. Pasiak i Kazimierowicz. Wyjazdów było osiem. Kontakt z Kołami nie był utrzymywany w stopniu należytym. Przy współudziale O. Z. M. W. były urządzane w Kołach kursy lotne, oraz O. Z. M. W. wystąpił z inicjatywą zorganizowania dla nauczycielstwa kursów o pracy społ.-ośw., które zorganizował Zw. Pol. Naucz. Szk. Pow.

W okólnikach propagowano wyjazdy do szkół rolniczych i dawano wskazówki organizacyjne.

Największą chlubą Okręgu jest biblioteka, licząca 934 tomów, stale powiększana z opłat za abonament. Abonentami byli: członkowie Kół, Kółek Rolniczych i młodzież szkolna. Przeciętą cyfra abonentów 125.

II. Teren. Powiat pod względem ożywienia i zainteresowania przedstawia się niezbyt dobrze.

Ilość Kół nie powiększa się od dłuższego czasu. Na rok sprawodawczy złożyło sprawozdania tylko 7 Kół. W siedmiu Kołach było 183 członków, 110 kolegów i 73 koleżanek. Zebrań Zarządu było 61, zebrań członków 71. Pism przenie-numerowano 55 egz. W 6 Kołach są biblioteki, książek Koła posiadają 879. Przeczytano 411 tomów. Kursy odbyły się w 6 Kołach, pogadanek wygłoszono 39, z czego 16 sami członkowie. W 5 Kołach prowadzono prace teatralne i zorganizowano 21 przedstawień oraz 12 wieczornic i 8 obchodów. W 3 Kołach były sekcje sportowe. W Zbuczynie Koło doprowadziło do skutku wykończenie domu ludowego. Drzewek posadzono 270. Złożyły sprawozdania Koła: 1) Wiśniew, 2) Olszyc, 3) Wielgorz, 4) Trzciniec, 5) Krzesk, 6) Radomyśl, 7) Zbuczyn.

Ł. Powiaty niezorganizowane.

Poza wymienionymi wyżej zorganizowanymi Powiatowemi Związkami na terenie Województwa działa jeszcze kilkadziesiąt Kół rozsianych w pow. Łukowskim, Węgrowskim, Sokołowskim, Tomaszowskim, Wągrowskim, Bialskim i Biłgorajskim.

Najwięcej Kół liczy pow. Łukowski, gdzie też w dniu 22 V. 1927 r. został zorganizowany Związek Powiatowy.

Z Kół w powiatach niezorganizowanych złożyły sprawozdania: 1) Jagodne, 2) Szaniawy—Poniaty, 3) Szaniawy—Matysy i 4) Trzebieszów pow. Łukowskiego; 1) Justynów, 2) Wiechetki, 3) Zembrów, pow. Sokołowskiego, 1) Jagodne, 2) Stara wieś Węgrowskiego i Derło pow. Konstantynowskiego.

W Kołach tych jest 137 członków. Zebrań ogólnych odbyło się 104, zebrań Zarządu 59. Koła przenie-numerują 14 egz. „Siewu” i 13 egz. pism za wspólne pieniądze, za własne zaś 10 egzemplarzy. Bibliotek wspomniane Koła posiadają 9. Sekcyj teatralnych 8, które urządziły 35 przedstawień. Zespoły śpiewacze w 3 Kołach, orkiestra w 1, zespoły gimnastyczne w 1. Koło Mł. Wiej. w Jagodnem posadziło 250 sztuk drzewek, a Koło Szaniawach—Matysach 60.

Koła w pow. niezorganizowanych znajdują się w b. trudnych warunkach, spowodowanych często b. wielką odległością od Lublina, a nawet najbliższego Koła. Kontakt organizacyjny zwykle ogranicza się tylko do listów.

ROZDZIAŁ IV.

Uogólnienia, zakończenie.

Tak przedstawia się dorobek Związku Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego w cyfrach. Zaznaczyć musimy, iż na 498 Kół, wykazanych, jako działające w r. 1926, złożyło sprawozdania tylko 198. Dorobek więc ogólny jest znacznie większy od cyfr przytoczonych w niniejszem sprawozdaniu. Na sprawozdanie niniejsze składa się tylko 40 proc. tego, co było w Kołach. Jednak wykazanie tylko takiego dorobku uważamy za swój obowiązek. Cyfry w sprawozdaniu są oparte na cyfrach podanych przez Koła w sprawozdaniach, które w odpowiednim terminie musiały być nadesłane. Koło, które tego nie uczyniło zostało pominięte. Majątek Kół pominęliśmy, gdyż ze względu na wiele niedokładności w ocenie takowego i podanych cyfrach nie wykazałby rzeczywistości. Jeśli chodzi o Okręgi to rok 1926 był okresem, w którym zorganizowano dwa nowe Związki Powiatowe we Włodawie i Radzyniu oraz ożywiono pracę w Pow. Związku Janowskim.

Oslabienie pracy w pow. Hrubieszowskim i Chełmskim wymaga zwrócenia uwagi na te tereny. W tym też kierunku Związek Wojewódzki szedł, organizując już coprawda w r. 1927 kursy o pracy w Kołach w Chełmie i Uchaniach. Rozszerzenie działalności Związku na teren północnej części Województwa bezwątpienia pozwoli wzmocnić i ożywić Okręg Siedlecki, który dotąd był odosobnioną, na północ wysuniętą placówką Związkową.

Stan liczbowy i zestawienie ważniejszych prac wykonanych przez Koła, które złożyły sprawozdania.

		Złożyło spraw. Kół	Ilość członków	Zebrań Zarządów	Zebrań ogólnych	Pism	Bibliotek	Pogadank	Zesp. teatr.	Przedstaw.	Chórów	Wieczornic i obchod.	Zespołów sport.
1	Lublin	25	822	211	270	139	23	138	23	90	13	76	4
2	Krasnystaw	25	650	195	196	105	22	133	24	106	13	96	6
3	Puławy	22	660	176	240	109	31	146	19	72	14	49	7
4	Garwolin	21	597	177	203	79	12	74	19	49	8	67	4
5	Janów	17	427	128	147	47	14	57	16	72	8	73	4
6	Lubartów	16	414	88	130	112	11	64	12	47	6	45	5
7	Zamość	15	369	322	182	114	13	60	11	49	7	84	1
8	Chełm	11	322	76	70	56	8	35	11	58	8	30	—
9	Hrubieszów	10	213	51	121	40	8	33	10	40	3	45	1
10	Włodawa	10	280	56	106	97	6	62	10	50	5	89	2
11	Radzyń	9	278	93	104	43	6	58	9	60	6	21	2
12	Siedlce	7	183	61	71	55	6	39	5	21	3	20	3
13	Inne	10	137	59	104	37	0	39	8	35	3	38	1
		198	5352	1507	1944	1033	159	938	177	749	94	733	40

C Z Ę Ś Ć III.

OBRAZY Z PRACY KÓŁ MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ.

Z Koła Młodzieży w Krzczonowie (pow. Lub.).

Koło nasze liczy 19 lat swego istnienia; w czasie tym przechodziło różne losy. Był czas, że ledwie dyszało. Tak czy inaczej Koło istniało.

Czasy powojenne ciężkie pod względem gospodarczym odbiły się ujemnie na pracy bądź to w Kołach, bądź w spółdzielniach. Dopiero lata 1925 i 26 były lepsze dla rozwoju organizacji społecznych.

Koło Młodzieży w Krzczonowie z całą gwałtownością rzuciło się do pracy intensywnej, pracy, która po paru miesiącach uzyskała obfity owoc.

W okresie zimowym kładliśmy nacisk na stronę oświatową jak to: referaty, pogadanki i t. p., lato zmieniło nasz program pracy — zajęliśmy się ogródkami naszych koleżanek, wyznaczając za wzorowo prowadzony nagrodę.

Drugim najbliższym zadaniem naszej pracy było urządzenie sobie sceny. Malarz odmalował front sceny, zrobił dwa pokoje, las, dwie wolne okolice (na przygotowanych uprzednio kulisach) i dzisiaj mamy scenę taką, że się nie powstydzimy występować na niej.

Następnym owocem naszej działalności jest kompletne urządzenie stacji radjoodbiorniczej. Miło było się przyglądać gdy kol. (Student) F. Mardoń dłubał przy aparacie, aby go złożyć, miło było patrzeć, gdy kółkowicze stawiali słupy i zawieszali antenę. Niejeden zapytał: „skąd wzięliśmy pieniędzy?”—głupstwo pieniądze — gdyśmy krzyknęli zakładamy radjo, ofiary się posypały aż miło. Dziwię się bardzo, że w pracy niektó-

rzym Kołom przeszkadza duchowieństwo, u nas przeciwnie, pomagają nietylko materialnie, ot jak w tym wypadku, gdzie ks. Bednarek dał 50 zł., p. Lesicki (leśniczy) dwie sosny na podpory dla anteny — ale i moralnie. Trzeba tylko sobie zjednać ogół, pokazać, że się coś robi, niech zobaczą raz owoce z pracy młodzieży, a wtedy drugi raz pomogą napewno. Miło teraz po dniu pracy posłuchać pięknej muzyki, odczytu naukowego. Tak np. raz po próbie teatralnej wszyscy grający usiedli i do późna w nocy słuchali muzyki.

Pozatem staramy się zorganizować swoją szatnię teatralną i na tej drodze jesteśmy daleko. Tak więc 6-go sierpnia ub. r. z okazji odpustu graliśmy „Zagłoba swatem”, i na gwałt potrzebny był drugi kontusz (bo jeden mieliśmy); jedna z pań

Amatorzy K. Mł. W. w Krzczonowie w „Zagłobie swatem”.

nauczyeielek wraz z koleżankami, przybyłymi na wakacje uszyły wspaniały kontusz — i tak stale do każdego przedstawienia coś się dorobi tak, że dziś szatnię mamy już jaką taką.

Tak więc pracujemy wytrwale i owocnie, a do pracy tej zagrzewa nas nasza piosnka :

Nie znamy przeszkód w społecznej pracy,
Ani jej wielkość nas nie przestrasza,
Krczczonowska młodzież dzielni junacy.
To serce wioski, to przyszłość nasza.

Nie gnuśniejemy w odległej wiosce,
 By wegetować przeszłością lichą,
 Zapobiegamy nie jednej trosce,
 Pracą ofiarną, acz pracą cichą.

Koło Młodzieży wyteżę siły,
 Nie skąpi pracy dla dobra ludu;
 By te dążenia tak się iściły...
 Nie pożałują członkowie trudu.

Z przykładu często projekt powstaje,
 Zachęta również czasem pomoże:
 Naprzód, Koledzy! — ja hasło daję
 A w trudnej pracy szczęście Wam Boże!

Józef Mamczarz, prezes.

Biblioteka Koła Młodzieży „Ojczyzna” w Kurowie (pow. Puławski).

We wszystkich Kołach Młodzieży, pierwszym dążeniem jest, by przy Kole założyć biblioteczkę, która zaspakaja nasze potrzeby duchowe i umysłowe. Nasze Koło Młodzieży „Ojczyzna” w Kurowie powstało w październiku 1924 r. Zabiegi nasze miały na celu założenie przy Kole Młodzieży biblioteki, gdyż zrozumieliśmy, jak wielkie znaczenie ma czytelnictwo książek. Lecz narazie nie mieliśmy pieniędzy. Zwróciliśmy się przeto do Zjednoczenia Mieszczańskiego, które miało trochę książek pozostałych jeszcze po dawnych organizacjach „Światło” i „Liga Kobiet”. „Zjednoczenie” z chęcią oddało do naszej dyspozycji owe książki, które leżały bezużytecznie, a było ich 191 tomów. Już pierwsze zaczątki mieliśmy, potrzeba było tylko pracy, aby naszą bibliotekę w miarę możliwości powiększać, co w bardzo prędkim czasie urzeczywistnialiśmy. Urządzając przedstawienia teatralne, zabawy i t. p. powiększyliśmy naszą bibliotekę, że dziś liczy 850 tomów książek. Muszę zaznaczyć, że nasze dochody nie tylko obracano na powiększenie biblioteki, lecz przez ten czas zakupiliśmy kostjumów teatralnych i dekoracyj na sumę 1200 zł., aparat radjo 4-ro lampowy z głośnikiem za 625 zł., jak też opłacaliśmy prenumeratę różnych pism. W jaki sposób powiększała się nasza biblioteka i czytelnictwo książek, dla porównania podam dwa sprawozdania z roku 1925 i 1926.

Sprawozdanie za rok 1925.

Na dzień 1 stycznia 1925 r. biblioteka liczyła 192 książek
 Przybyło w roku 1925 . . . . . 266 „
 Z dniem 31 grudnia 1925 roku liczyła . . . . . 458 książek

Działów posiadała 8 (osiem) a mianowicie:

Dział 1-szy	powieści, traktaty, rozprawki.
„ 2-gi	przyrodniczy.
„ 3-ci	ludoznawczy.
„ 4-ty	literatura piękna.
„ 5-ty	społeczny.
„ 6-ty	higiena.
„ 7-my	podręczno-metodyczny.
„ 8-my	różne.

Czytało czytelników 51, w tem nieczłonków 3. Nie korzystało z biblioteki 14 członków.

Największa ilość przeczytanych przez jednego 85 książek, najmniejsza 1. Ogółem przeczytano 882 książek, co przeciętnie na jednego czytającego przypada 17,3 książek.

Sprawozdanie za rok 1926.

Na dzień 1 stycznia 1926 r. biblioteka liczyła 458 książek
 Przybyło w roku 1926 . . . . . 309 „
 Z dniem 31 grudnia 1926 roku liczyła . . . . . 767 książek

Wartość tych książek wynosi 1487 zł. 80 gr.

Działów posiadała 8 (osiem) jak w roku poprzednim.

Czytało 93 członków, w tem nieczłonków 18. Nie korzysta z biblioteki 13 członków na ogólną cyfrę 95.

Największa ilość przeczytanych przez jednego 129 książek, najmniejsza 1. Ogółem przeczytano 2864 książek, co przeciętnie na jednego czytającego przypada 30,8 ks. Widzimy z porównania sprawozdań, że czytelnictwo w bardzo szybkim tempie wzrastało.

Aby lepiej zapoznać interesujących się z naszą biblioteką, podam kilka wyjątków z regulaminu naszej biblioteki.

1) Biblioteka jest czynna dwa razy w tygodniu w niedzielę i w środy po 1 godzinie. Wypożyczać można jedno-

razowo 3 książki. Wypożyczający musi sam osobiście wypożyczać, jak również i zwracać książki. Trzymać książki można najdłużej dwa tygodnie, po przetrzymaniu każdego tygodnia wypożyczający musi opłacać karę 25 gr. od książki, wyjątek stanowią książki w celu przygotowania referatu.

2) Dla osób nie należących do Koła Młodzieży wypożycza się za opłatą 1 zł. miesięcznie, po złożeniu kaucji od 2 zł.—5 zł. zależnie od ilości książek.

Członkowie Koła Młodzieży korzystają z biblioteki bezpłatnie

3) Członkowie Koła Młodzieży którzy zalegają ze składkami, przez dwa miesiące, nie mają prawa wypożyczenia książek.

A więc naprawdę powinniśmy, wszelkich starań dokładać w tym kierunku, gdyż biblioteka przy Kole Młodzieży jest niezbędnym czynnikiem w pracy.

Książka daje nam to czegośmy się nigdy nie dowiedzieli i nie nauczycieli, dodaje nam sił do dalszej pracy społecznej i uczy nas pracować dla dobra społecznego i Ojczyzny naszej!

Królikowski Wacław

Przew. Koła Młodzieży „Ojczyzna”.

Do Czytelników.

Odezwa umieszczona w lokalnym piśmie Koła Młodzieży w Drozdówce p. t. „Młoda Myśl” przy rozpoczęciu wydawnictwa.

Oddając w ręce Szanownych Czytelników nasze piśmko, nie zamierzamy „rywalizować” z innymi piśmami dla młodzieży w Polsce, nie mamy na myśli dokonać dzieła nadzwyczajnego, a jedynie mamy na myśli skupienie około siebie najbliższych sąsiadnich Kół Młodzieży Wiejskiej.

Każdy z Szanownych Czytelników i Czytelniczek Kół Młodzieży wie doskonale o tem, że więcej może zdziałać organizacja od pojedynczych osób,—to też więcej zdziałać może związek przynajmniej kilku Kół od jednego.

Nie mamy na myśli odrywać się od Centrali w Warszawie i pisać sobie specjalnego Statutu, lecz radzibyśmy tylko niejako nawiązać kontakt z najbliższymi Kołami Młodzieży, abyśmy mogli dokładniej przestrzegać przepisów zawartych— w Regulaminie dla Zw. Mł. W. i z większym pożytkiem pracować nad podniesieniem kultury i oświaty wsi Polskiej. — To też niechaj nikogo nie zbraknie przy tej chlubnej pracy i wysiłkach naszej młodzieży.

„Młoda Myśl” niechaj będzie wyrazem naszych myśli i czynów — „Młoda Myśl” niechaj będzie ogniwem pomiędzy najbliższymi Kołami Młodz. W. — Dowodem zaś poparcia naszych zamiarów, naszych dążeń do wzlotu na wyższe poziomy będzie to, jeżeli każdy z Szanownych Czytelników po przeczytaniu pierwszego numeru „Młodej Myśli”—zaprenumeruje ją bezwzględnie.

Z a r z ą d

Koła Młodzieży Wiejsk. w Drozdówce
pow. Włodawskiego.

ISTNIEJE OD ROKU 1900.

LUBELSKI SYNDYKAT ROLNICZY W LUBLINIE

o r a z

FILJE: w Bychawie, Chełmie,
Kraśniku, Krasnymstawie, Lubartowie,
Opolu, Piaskach, Puławach, Siedlisz-
czu, Zamościu, Janowie, Szastarce,
— Szczebrzeszynie i Trawnioskach. —

dostarcza wszelkie towary wchodzące w zakres:

maszyn i narzędzi rolniczych

    płodów rolnych

    artykułów budowlanych

    artykułów opałowych.

Ceny i warunki płatności najdogodniejsze.

Organizacjom rolniczym — ustępstwo.

NAJLEPSZE NASIONA

w wielkim wyborze

OGRODOWE i ROLNE

gwarantowanej dobroci

Rozpylacze do pracy w polu,
- - - - sadzie i ogrodzie - - - -

Narzędzia ogrodnicze
Przybory pszczelnicze

... ..
... ..
... ..

zdobienie okien i balkonów
po cenach umiarkowanych poleca

SKŁAD NASION

Ogrodowych, rolnych i zbóż

BOHDAN DRZEWIŃSKI

Lublin, Ś. Ducha 10
Telefon Nr. 11

Biblioteka Uniwersytetu
M. CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

2205 | 9461 | 1926

CZASOPISMA